

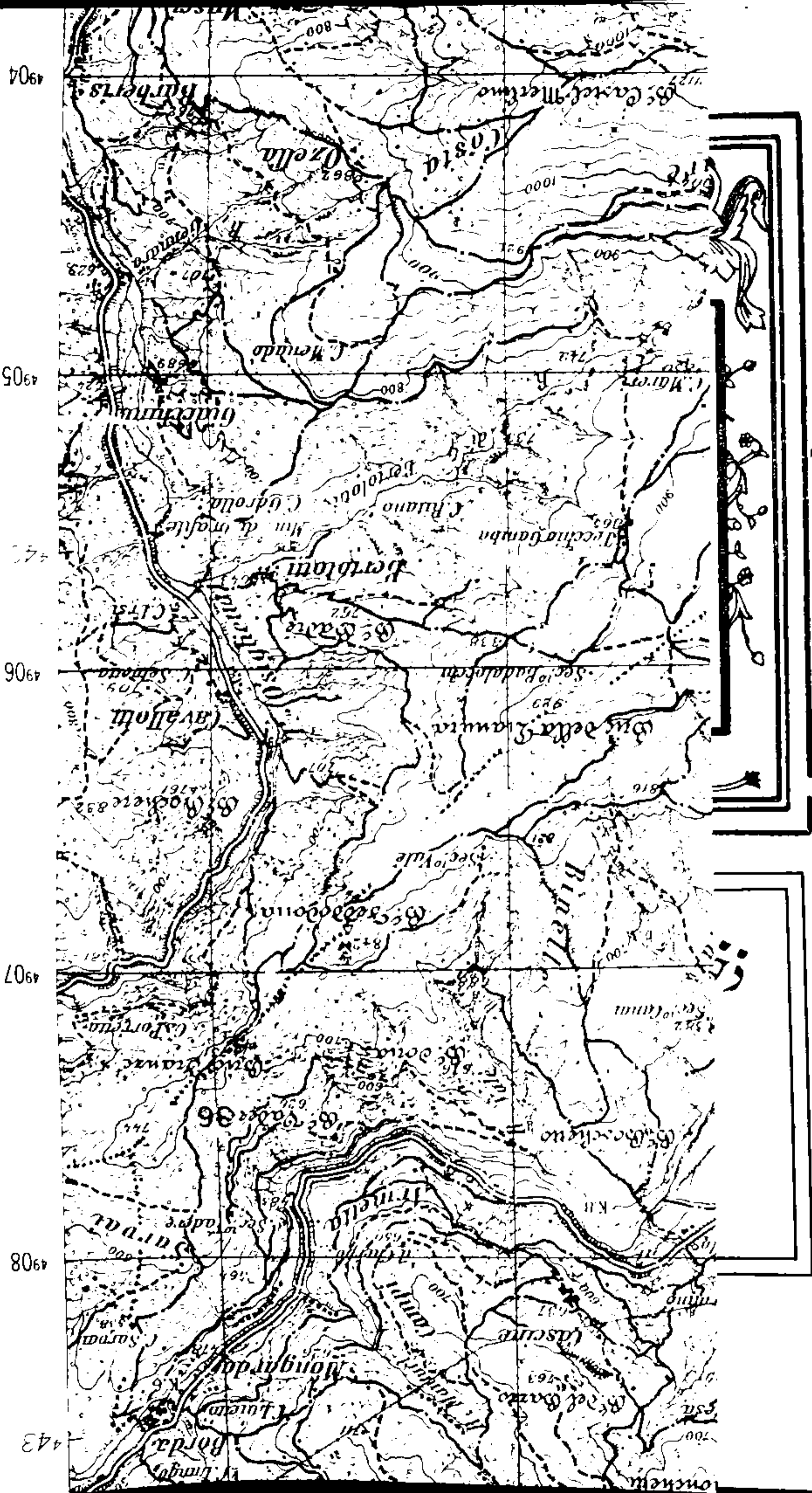
لغون

پير بادشاه
لوارى شريف

695

ياگو ستون

نشرات
پبليڪيشن

گستون

پیر بادشاہ لواری شریف

یاگو ستون

نشرات
پبلیکیشن

جيئن ته بزرگان دين، اولياءِ قدير، الله تعاليٰ
 جي نور جا حامل آهن ۽ سندس پيارا آهن. انهن
 جي زلزلگي جي حالت کان هر هڪ سوچي
 واقف ٿيڻ باعث برڪت ۽ رحمت الاهي جو آهي.

اهل تصوف اولياءِ الله قدس سره جي حالت
 ڏهڻ سان انسان جي روحاني، اخلاقي حالت
 سکري ٿي.

(حضرت پير بادشاهه قدس سره)

53418

مُکَل

حضرت قبلہ پير بادشاہم خواجہ پير گل حسن صديقي
نقشبندی قدس سرہ لواري شريف

پاڻو ستون

ستين عرس مبارڪ جي مناسبت سان
۲۷- ذوالقعد ۱۴۰۹ھ مطابق ۲- جولاءِ ۱۹۸۹ع

مرتبہ:

احسان گل ڈاهري

پاران:

نشات پبليڪيشن

[حق ۽ واسطا قائم]

- ڪتاب : پير بادشاهه لواري شريف ياگو ستون
سهيڙيندڙ : احسان گل ڏاهري
تاريخ : ۲ - جولاءِ ۱۹۸۹ع
چاپو : پهريون
چپائيندڙ : نشات پبليڪيشن
چاپيندڙ : ايم. خان پرنٽنگ پريس لڳ حيدر چوڪ
گاڏي کاتو حيدرآباد سنڌ.
گائيتو : پنج سو

ملڻ جا هنڌ:-

- (۱) درگاهه لواري شريف، تعلقه و ضلع بدين
(۲) درگاهه شريف حضرت قاضي احمد، تعلقه سکرند ضلع نوابشاه
(۳) اسلام قلب، ۶۷ گارڊن ايسٽ، ڪراچي نمبر ۳

PIR BADSHAH LUARI SHARIF VOL: 7
Edited by Ahsan Gul Dahri, 14th Presentation of
Nishat Publication on 7th Anniversary of Hazrat
Pir Badshah Pir Gul Hassan Siddiqui, 7th Sujjadah
Nasheen Dargah Luari Sharif.

سناء

- ۸ - تاثرات غلام شاہ کلہوڑو
- ۹ - تصویر روضہ مبارک حضرت سلطان الاولیاء
- ۱۰ - تصویر حضرت امام العارفین
- ۱۱ - تصویر حضرت پیر بادشاہ
- ۱۲ - تصویر موجودہ مسند نشین
- ۱۳ - مہاگ
- ۱۴ - عکس تحریر حضرت پیر بادشاہ
- ۱۸ - عکس تحریر حضرت پیر بادشاہ
- ۲۱ - تحریر حضرت پیر بادشاہ
- ۳۰ - تحریر حضرت پیر بادشاہ

مضمون:

- ۳۲ حضرت پیر بادشاہ احسان احمد شاہ
- ۴۷ قرب واریون کچھریون عہد لائق جوئیچہ
- ۵۱ ہینٹرو حبیب ساری پیر بخش جوئیچہ
- ۵۵ انسانیت کے علمبردار شفیق احمد میمن
- ۵۹ پلہنجی پاران احسان گل ڈاہری
- حاجی ڈنل کی خراج عقیدت مرتب ہو یوں ورق

.....در حقيقت هو هن مقدس شهر ۾ رهن ٿا ۽
سنه ۱۰۰۱ هـ کان مستقل طور سنڌن گوشه نشيني
واري زندگي رهندي پئي اچي. سنڌ ۾ ڪنهن
۾ خاندان جون اهڙيون عظيم روايات، بلند معيار
۽ تصوف جون دائمي خدمات ناهن.

ميان غلام شاهه ڪلهوڙو
واليءَ سنڌ

درگاہ فلک پائنگاہ حضرت سلطان الاولیاء خاتم الولاہت،
خواجہ محمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہ،
بانی درگاہ عالیہ لواری شریف

حضرت امام العالمين خواجه پير احمد زمان صديقي نقشبندي قدس سره،
چھون مجادہ نشين درگاہ عالیہ ' اري شريف

حضرت پير بادشاه، خواجہ پير گل حسن صديقي نقشبندي قدس سرہ،
ستون سجاده نشين درگاہ عالیہ لواري شريف

حضرت قبلہ سائین پیر فوض محمد نقشبندی مدظلہ العالی
سجادہ نشین درگاہ عالیہ لواری شریف

مهاڳ

حضرت پير بادشاه قلس سره جن جي شخصيت ڪا گهڻي آڳاٽي ڪانهي، بلڪ اها اسان جي اڄوڪي دور جي آهي، ۽ اڄوڪو دور ماده پرستي، نفسانفسي جو دور ليکيو وڃي ٿو. احساسن ۽ جذبن توڙي مٿي ماڻهي کي به دولت جي ماڻي سان ماڻيو وڃي ٿو. اهڙي زماني ۾ ڪنهن اهڙي هستي جي فرمانبرداري محض سندس بي غرض شخصيت ۽ اعليٰ ڪردار جي ڪري ٿئي، سا يقيناً ماده پرستن لاءِ ته حيراني جي ڳالهه آهي. مگر اهو شخص جيڪو اولياءِ الله جي ذات ۽ صفات کي تسليم ڪندڙ هجي سو اهڙين بابرڪت هستين کان ڪڏهن به انڪار نه ڪندو. بلڪ اهي اڃيا اهڙن ولين جا ڳولاڻو رهن ٿا.

اها حقيقت آهي ته مرشد ڪريم حضرت پير بادشاه موجوده ماڳن دور ۾ به نه صرف روحانيت ۽ ولادت جا صاحب هئا. پر انهي راه جا ڪامل رهبر پڻ هئا. انهي ڪري ئي سندن پٺيان انهي ٻار جي پائڻين جو ڪو وڏو حلقو موجود آهي. سندن سچي زندگي عبادت، زهد، تقويٰ ۽ اسلامي احڪامن جي پابندي ۾ گذري. نه رڳو پاڻ، پر پنهنجن مريدن کي به زور ڀريندا رهيا ته اهي سڀ شريعت مجسدي کي اختيار ڪن ۽ انهي لاءِ پاڻ هر مسڪن اپاءِ به وٺندا رهين. باوجود انهي جي، جو پاڻ مذهبي رهبر جي حيثيت جا حامل هئا، پڻ جماعت کي جديد دنيا سان ڪلهو مٽائي هلائڻ لاءِ ان ۾ پنهنجي تشخص کي برقرار رکندي اڳتي وڌڻ لاءِ

جيڪو ڪجهه به ضروري آهي ان کي ضرور حاصل ڪرڻ لاءِ پاڻ پتوڙيندا رهيا. اهي سندن ئي ڪوششون آهن جو اڄ جماعت ۾ تعليم عام ٿي ۽ جماعت جا فرد دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ پکڙجي پنهنجي گذر سفر ۽ ستاري لاءِ محنت ڪري رهيا آهن.

جماعت جي ترقي لاءِ سندن ڪوششون هڪ مسلسل عمل هون. اهو هڪ مشن هو، ۽ سندن منشا اها هئي ته اهو مشن سندن بعد به جاري رهي. لهاڏا پاڻ جماعت جي نوجوانن کي هميشه عزيز رکندا هئا. جيڪي مستقبل جا معمار آهن ۽ انهن تي پنهنجي خاص شفقت ڪندا رهندا هئا، ۽ کين ان مشن واسطي ڪم ڪرڻ لاءِ همتائيندا رهندا هئا.

سندن وصال مبارڪ بعد جماعت جي نوجوانن ناجيه شاگرد تنظيم ٺاهي. انهي جي پويان اهوئي مقصد هو ته سندن مشن کي جاري رکيو وڃي، ته جيئن جماعت جا نوجوان مذهب کي صرف رهبانيت جو سبق ڏيندڙ يا جامد سمجهي دنيا جي ڊوڙ ۾ پوئتي نه پئجي وڃن، يا وري دنياوي ٿيندڙن ۾ ڪاهجي مذهب کان پري نه هليا وڃن. انهي ڪري ”نشأت“ طرفان حضرت پير بادشاه قلس سره جن جي هر ڏهاڙي مبارڪ جي موقعي تي سندن ارشادات، ملفوظات، مقولات ۽ سندن بابت لکڻين کي گڏ ڪري هڪڙو ڪتاب شايع ٿيندو رهيو آهي. جيڪو نه، صرف اسان نوجوانن لاءِ بلڪ هر عمر ۽ هر طبقه فڪر جي ماڻهن لاءِ معلومات جو خزانو آهي.

هن ڪتاب ۾ جيڪي مضمون ڇاپيا ويا آهن تن ۾ فاضل ليکڪن پنهنجي ذاتي مشاهدي کي سامهون رکندي حضرت جن جي شخصيت جو خاڪو چٽيو آهي. اهو صحيح آهي ته هر شخص پنهنجي انفرادي ماحول ۽ شخصيت جي ڪري، پنهنجي هڪڙي مخصوص سوچ فڪر ۽ انداز رکي ٿو، مگر ڇا ڳالهه ڪجي سندن عظمت جي هر هڪ ماڻهو جيڪو سندن حضور ۾ آيو سو يقيناً هڪڙو هي تاثر ته ضرور

وٺي نڪتو ته سندن جهڙو نيڪ، حلیم ۽ جينئيس ڪو ٻيو نه ٿيندو ۽ انهي ڳالهه تي سندن ڪامياب زندگي دلالت ڪري ٿي. هن ڪتاب مبارڪ لاءِ مهاڳ لکندي بي اختيار مرحوم پير علي محمد راشدي جا لفظ ذهن تي تري آيا آهن. مرحوم لکيو آهي ”پير سائين گل حسن رحمۃ الله عليه جي پاڻي جو درويش ۽ جامع الصفات پير مون ڪو ورلي ڏنو.“ انهي مضمون جي پڄاڻي ۾ مرحوم لکيو آهي ”سندس جهڙا پير وري سنڌ ڪونه ڏسندي.“

بهرحال هي ڪتاب اسان جي نوجوانن جي مذهبي ۽ طريقياتي جذبن جو چتو اهڃاڻ آهي ۽ اهو ثابت ڪري ٿو ته اسان جا نوجوان بيشڪ اهڙي ماده پرست بي راه روي ۽ بيگانگي واري دور ۾ نه صرف پنهنجي حفاظت ڪري سگهن ٿا، پر اهڙين حالتن ۾ وقت جي غلط ڌاري جو مقابلو مردانگي سان ڪرڻ وارو ست به سارين ٿا.

خدا تعاليٰ شال سندن ڪوششن کي ڪامياب بنائي ۽ هن مبارڪ ڪتاب جي پڙهندڙن ۽ حضرت پير بادشاه قلس سره جن لاءِ محبت ۽ عقيدت رکندڙن تي پنهنجي خاص مهرباني فرمائي. آمين!

مقبول احمد ٽالپر

نگران

ناجيه شاگرد تنظيم جماعت لواري شريف

حضرت پير بادشاہ قدس سرہ جن جي ڪجهه
تحریرون جا عڪس پيش ڪجن ٿا.

حکومت شریف بھولائی میں حضرت
آکھی تہ ایمان شہادت پہ ہمیں تین دن یعنی حکومت داروں شاہ جی ماہنامہ مارچ

حجی صلی اللہ علیہ وسلم کی تعداد ششم صواعق صلی اللہ علیہ وسلم کی جگہ پر لکھا ہے

تین سال کی فوت سلطان الاولیٰ کی وقت کا حکم کار کس سے پیدا

آکھی تہ ایمان شہادت پہ ہمیں تین دن یعنی حکومت داروں شاہ جی ماہنامہ مارچ

سال صلی اللہ علیہ وسلم کی تعداد ششم صواعق صلی اللہ علیہ وسلم کی جگہ پر لکھا ہے

عرب حکومت خوار و خوار عربی حکومت کا گارڈی دنیا کی بیعت

شرائی وئی تہ ایمان شہادت پہ ہمیں تین دن یعنی حکومت داروں شاہ جی ماہنامہ مارچ

پندرہ سال کی حکومت کا گارڈی دنیا کی بیعت کا حکم کار کس سے پیدا

چو فوف ہوتا ہے ان وقت میں تین دن کا حکم کار کس سے پیدا

حضرت پير بادشاه قدس سره جن جي زندگي مبارڪ جو گهڻو حصو مطالعي ۾ صرف ٿيو، ۽ سندن اها ڪوشش رهي ته انهي مطالعي مان جيڪو به حاصل ٿئي تنهن کي اڳتي منتقل ڪجي. ان لاءِ پاڻ جيڪو ڪجهه به پڙهيو هئائون يا جيڪو ڪجهه به ماحول جي شاهدي مان ماڻيو هئو، يا ٻين مستند حوالن سان ڪا ڳالهه ٻڌي هئو، تنهن کي لکي ضرور رکندا هئا. سندن اهڙيون ماڻه دار تجزيون اسين اڳ ۾ به شايع ڪري چڪا آهيون ۽ انشاءِ الله شايع ڪندا رهنداسين.

زير نظر ڪتاب ۾ سندن هٿ آڪرن ۾ لکيل ڪي روايتون پيش ڪجن ٿيون، جيڪي هن اشاعت کان اڳ سندن به سندن منتقل ٿينديون آيون آهن.

اميد ته مهربان پڙهندڙ، ان مان ڪافي معلومات حاصل ڪندا.

(موتوب)

احوال حضرت قبله گاه

حضرت امام مڪه واري کان ٻڌائون ته پاڻ هڪ ڪتاب مان سرياني يا عبراني زبان ۾ خداوند تعاليٰ جا نالا لکيل پڙهيا، جن بابت لکيل هو ته انهن جي پڙهڻ سان روحاني فيض حاصل ٿو ٿئي. پوءِ سندن بنگلي تي سومهڻي جي نماز بعد پاڻ اهي نالا پڙهي رهيا هئا ۽ پاسي ۾ هڪ ملازم ستل هو، جو کين معلوم ٿيو ته خداوند تعاليٰ جي نالي سان، جا قلب تي راحت حاصل ٿئي ٿي ان جي عيوض قلب مان نفرت معلوم ٿي. ان تي پاڻ اهو اکر پڙهڻ بند ڪري اڪيون کوليائون ته ڏٺائون ته ڏاکڻ، جيڪا بنگلي تي اچي ٿي، ان تان هڪ ماڻهو جي بدن وارو ننگو مگر مرد يا عورت جو ڪو نشان کيس نه هو، اهو هٿ اڳيان پٺيان ڪندو پئي آيو ۽ اڪيون سيني تي هيون، سسي نه هئي ۽ اندازاً ۷ يا ۸ قدم تائين پهچي چڪو هو ته پاڻ يڪدم قرآن شريف جي آيت پڙهيائون.

”قل رب اني اعوذبڪ من همزات الشياطين و اعوذبڪ
ان يحضرون.“

ته يڪدم واپس روانو ٿي ويو ۽ ڏاکڻ تان هيٺ لهي ويو ۽ سندس نمونو اچڻ وقت اهڙو هو جيئن وڙهڻ ايندو هجي. پوءِ پاڻ ڪجهه دير اها آيت پڙهندا رهيا ۽ اهو وظيفو پڙهڻ بند ڪري ڇڏيائون.

۱۹۲۹ع ۾ حضرت قبله والد صاحب امرتسر کان ڪراچي آيا، پوءِ ٿوري وقت کان پوءِ پاڻ فرمائيندا هئا ته انگريز هاڻي ختم ٿي ويا، جڏهن مون ۱۹۳۳ع ۾ نارٿ برٽش اينڊ مرڪنٽائيل

انشورنس ڪمپني ۾ ويه ڪرايو پوءِ ڪجهه وقت کان پوءِ
بيداپ ڪرائي ڇڏي. تڏهن مون کان پڇيائون ته ان جا پئسا
ڪڏهن ملندا؟ تڏهن مون چيو ته ۲۵ سالن کان پوءِ. تنهن
تي فرمايائون ته ٻچا ان وقت ته هت انگريز جي حڪومت ئي
نه هوندي، ۽ تيو به ائين جو جڏهن ۱۹۵۸ع ۾ پاليسي جي
پسمن ملڻ جو ٽائم آيو ته پاڪستان ٿي چڪو هو ۽ ايوب
جي مارشل لا جي دور ۾ اها رقم انهي ڪمپني ادا ڪئي.
حالانڪ انهي ڪمپني جون آفيسون پاڪستان ۽ انڊيا مان بند
ٿي چڪيون هيون مگر ولايت مان انهن پاڻهي ڏياري موڪليا.
ڪڏهن ڪڏهن ويٺي ويٺي اهي اکر فرمائيندا هئا ته
”انگريز ويا انگريز ويا“، ڪيترا دفعا مون به اعتراض ڪيو
ته انگريزن جو ته بلڪل زور آهي ۽ وڏي حڪومت وارا
آهن. ته پاڻ فرمايائون ته هاڻي انگريزن جو چا آهي؟ هاڻي
ختم آهن.

پاڻ احوال ڪندا هئا ته ڪوٽ وارا شاعر حضرت
خواجہ محمد زمان ثاني گادي تي ويٺا ته ان کان اڳ صاحب
خانقاه حضرت خواجہ گل محمد کين اڪيلائي ۾ چيو ته مون
ڪان پوءِ تون گادي تي ويهڻ وارو آهين. ڪوٽ واري شاه
هت ٻڌي عرض ڪيو ته قبل آءُ بلڪل گهٽ پڙهيل آهيان
۽ سادو ماڻهو آهيان تنهن ڪري منهنجي پائرن مان ڪنهن
کي وهاريو. پاڻ فرمايائون ته سير چوڙي ڇانڊو آهين؟ ڪوٽ
واري شاه چيو ته هاڻو. خانقاه واري شاه چيو ته مالڪ توکي
سير کان سولي گادي ڪري ڏيندو. پوءِ جڏهن حضرت خانقاه
واري شاه وفات ڪئي ته گهڻن ماڻهن کي خيال هو ته ڪوٽ
واري شاه جي مٽيجي پائرن جن جا نالا ابوالقاسم، محمد اڪرم،
آدم ۽ حاجي محمد هئا، انهن مان ڪو گادي تي ويهندو.
پوءِ حضرت خانقاه واري کي دفن ڪري حضرت ڪوٽ وارا
ساد ۾ اچي ناناڻه شريف ۾ مسند شريف تي ويٺا ۽ مسند

53418

به پنهنجي هٿ سان وڇاپائون، جو ان وقت پيو ڪوبه ماڻهو موجود نه هو. پوءِ فقير جيئن آيا تيئن بيعت ڪندا ويا هئا. ان طرح حضرت ڪوٽ وارا شاهه مسند تي ويهي ويا. پوءِ ميان ننڍا جي ڪوٽ شريف ۾ رهندا هئا تن کين تنگ ڪرڻ شروع ڪيو جو پاڻ آخر لواري شريف مان لڏي ويا.

لوارِي جا لال ۾ لکيل آهي ته پاڻ مير ڪرم علي جي جاگير بهادري ۾ وڃي رهيا پوءِ سندن واپس اچڻ ٿيو ۽ ميان ننڍا نڪري ويا ۽ ميان کي خيال هو ته هاڻي اهو فيصلو آهي ته ڪجهه مهينا گادي وارو رهندو ۽ ڪجهه وقت ميان ننڍا ڪوٽ ۾ رهندا. مگر جڏهن ڪوٽ وارا شاهه واپس آيا ته ڏٺائون ته ميان ننڍن سخت بي ادبي سان ڪوٽ شريف ۾ هليا هئا يعني درگاهه شريف جو ڪوبه ادب نه سڃاتائون پوءِ پاڻ پيهر نه نڪتا ۽ جيئن ميان ننڍا ٻاهر نڪري ويا تيئن ٻاهر ٿي رهيا. پوءِ مختلف خاندانن سان تعلقات قائم ڪري انهن ڪوٽ شريف تي قبضي ڪرڻ جي تياري ڪئي. ان ۾ اهو سبب هنن ظاهر ڪيو هو ته خواجه گل محمد جو پيو فرزند خواجه عبداللطيف جو پٽ ضياءُ الدين ڪوٽ واري شاهه جي وفات کان پوءِ گادي تي وهي. خواجه عبداللطيف ڪوٽ واري شاهه جي حياتي ۾ وفات ڪري ويو هو ۽ ان وقت خواجه عبداللطيف جو فرزند ضياءُ الدين هو، جو سمجهجي ٿو ته ميان ننڍن سان شامل هو، جو ڪتاب ۾ ان کي ۽ ميان ننڍن کي خارج از قلع لکيو ويو آهي.

قاضي ملوڪ نالي هڪ شخص، جنهن جي خاندان مان هن وقت قاضي چاڪر ناپينا آهي، ان قاضي ملوڪ جي متعلق پاڻ فرمائيندا هئا، لواري شريف ۾ هو. ان خبر پي رڪي ته ڪڏهن ميان ننڍا ٿا حملو ڪن، جو اهڙا افواها هئا. تنهن هڪڙي ماڻهو تي ڪم رکيو هو ته جڏهن ميان ننڍن جي لشڪر جون پيڙيون تلهار کان مٿين تڏهن بر وقت مون کي

گهوڙي تي چڙهي لواري شريف ۾ خبر ڏج. لواري شريف ۾ ڪوٽ واري شاهه ڪابه تياري مٿن ننڍن جي دفاع لاءِ نه ڪئي هئي.

ڪوٽ واري شاهه جي بيماري جي حالت هئي، هڪ ڏينهن عالي فقير کي نور علي شاهه لکوي، جو ڪوٽ واري شاهه جو علاج ڪندڙ هو، عالي فقير کي خلاصو سڏي چيو ته عالي فقير مون کي روحاني اطلاع ٿيو آهي ته ڪوٽ وارا شاهه وفات ڪندا ۽ ميان ننڍا حملو ڪندا ۽ علاج ڪندڙ تي تهمت زهر جي ايندي. ان ڪري آڏو پنهنجي گهٽ هليو ٿو وڃان. باقي توهان ايترو ڪندا جيئن مديني وارا شاهه حضرت خواجه محمد حسن کي وٺي اوهين ڪڇ هليا وڃجو، ته سجاده نشين جو اولاد سلامت رهي. مون تقدير ڦيرائڻ لاءِ وڏا وس ڪيا ايسٽائين به ڪوشش ڪئي ته انهيءَ تقدير ڦيرائڻ ۾ اگر منهنجي حياتي قبول پوي ته بهتر. مگر منهنجي حياتي قبول نه پئي. ان تي عالي فقير درويش چيو ته توهان زبردست ماڻهو، جو ابدال جي درجي تي پهتل آهين، اهڙي وقت ڪيئن ٿو هتان نڪري وڃين. مگر خواجه نور علي شاهه ترسڻ کان بلڪل انڪار ڪيو. ان تي عالي فقير چيو ته چڱو نور علي شاهه تون پنهنجي ڏاڙهي وڃي ڪڍي ۽ لڪاهه باقي اسان جي ڏاڙهي ستن ۾ آهي، پوءِ بچي يا پتجي وڃي. مگر نور علي شاهه جواب ڏنس ته توکي جيئن وٺي تيئن چئه مگر آڏو هليو ٿو وڃان. پوءِ نور علي شاهه ته پنهنجي گهٽ روانو ٿي ويو.

عالي فقير نهايت دلگير ٿي ڪوٽ واري شاهه وٽ ويو. ڪوٽ وارا شاهه ڪوٽ شريف جي اندر جتي هيٺو ننڍو بنگلو آهي، ۾ طبقو، اتي ويٺل هئا. عالي فقير غمگين حالت ۾ چپ ڪري ويهي رهيو. حضرت ڪوٽ واري شاهه پالهيڻ کيس چيو ته عالي فقير نور علي شاهه کي مليو هئين؟ عالي فقير چيو ته هاڻو قبل، پر نور علي شاهه اهڙي گالهه ڪئي جو منهنجو

هنيون ساڙي ڇڏيائين. پاڻ فرمايائون ته عالي فقير نور علي شاه جيڪي ڏٺو آهي سو سچ آهي. مگر آءُ ڪوشش ڪري يعني متوجه ٿي رهيو آهيان ته اها تقدير ڦري ۽ جيڪو واقعو منهنجي وفات کان پوءِ ٿيو آهي اهو منهنجي حياتي ۾ ٿئي. ان کان پوءِ جلد ٿورن ڏينهن کان پوءِ ميان ندين جون پيڙيون تلهار کان مير واهه رستي مٿيون ۽ ان وقت اهو ماڻهو جيڪو قاضي ملوڪ مقرر ڪيو هو ته جڏهن ميان ندين جون پيڙيون اتان لنگهن ته کيس خبر ڏئي. انهيءَ گهوڙي تي سوار ٿي قاضي ملوڪ کي خبر ڏني. قاضي ملوڪ گهوڙي تي اگهاڙي پٺي سوار ٿي يڪدم شاهه گريه روانو ٿي ويو. اتي بهاراضي ٺالپر رهندا هئا، انهن مان گهڻا زمينن تي ويل هئا، مگر جيڪي ٿي سگهيا اندازاً ۷۲ ماڻهو (گهوڙن جي) اگهاڙن پٺن تي، جو ٽڪڙ ۾ هئا به نه وڌائون ۽ لواري شريف روانا ٿي ويا. قاضي ملوڪ، جو پاڻ اگهاڙي پٺي گهوڙي تي سوار هو، ان کي ويهڪ جي جاءِ تي گڙ هو جو قسي پيو ۽ ان مان گند پئي وهيو. مگر هن درويش ان جي ڪابه پرواهه نه ڪئي. پوءِ جڏهن سڀ ماڻهو اڌ رات بعد لواري شريف جي ڪوٽ جي نزديڪ آيا ته پريان لواري شريف جي مٿان ڪارا ڪڪر نظر آيا ته قاضي ملوڪ ساڻين کي رڙ ڪري چيو ته شگون چڱو نه آهي، جو لواري شريف مٿان ڪارا ڪڪر پيا ڏسجن. شايد ميان ننڍا ڪوٽ شريف ۾ داخل ٿي ويا آهن. جڏهن ڪوٽ شريف تي پهتا ته ميان ندين جا ماڻهو ٺلن تي جامڪي دار بندوقون کڻيو بيٺا هئا ۽ هڪ ڪيائون ته پاسي ٿيو نه ته قتل ٿيندا. پوءِ هر هڪ ٺل تان لنگهندا ويا. اتفاق سان ٻئي وارو ٺل ميان کان ٽڪڙ ۾ رهجي ويو هو. اتي ڪوبه ماڻهو انهن کي نه مليو ۽ خاموشي هئي. اتي هڪ ٻه پتر اڇلايائون ته هڪ فقير جماعت جو ديگ ۾ لڪل ويٺو هو. اهو ديگ مان ٻاهر نڪري آيو ۽ دري مان ڏسي خوشي

کان ٿيا ڏنائين پوءِ ڄم جي ورت، جنهن سان ڊيگيون کڻيون هيون، اهي ٻٽي گندي انهن جو ڊگهو رسو بنائي هڪ چيڙو هيٺ اڇلايائين. ان کي پڪڙي هڪ هڪ ماڻهو ٽپي آيو ڪوٽ شريف جي اندر. هوڏانهن مٿن ننڍن جو لشڪر، جو پيڙين رستي آيو هو، اهو رات جي اونداهي ۾ ڏاڪڻيون، جي کڻي آيا هئا، انهن تي ڪوٽ شريف ۾ ٽپي ويا ۽ ڪوٽ شريف ۾ ڪوبه بندوبست مقابلي جو نه هو ان ڪري هو آساني سان ٽپي پيا پوءِ ستل جماعت جي ماڻهن کي ترارين سان ماريائون ۽ خانقاه شريف تي پهتا. خانقاه شريف جي هڪ ڪوٺي ۾ به صاحبزادا ستل هئا ۽ هڪ فقير هو. هل هنگامو ٻڌي سمجهي ورتو ته ميان ننڍا داخل ٿي ويا آهن. تنهن جلدي صاحبزادن کي اندر ڪوٺي ۾ سمهاري پاڻ کي هڪ نڪ ۾ ويڙهي ڇڏيائين، ته ڏسڻ ۾ نه اچي. مٿن ننڍن پهرين ٻاهران اچي آواز ڏنو ته هن جواب نه ڏنو. تنهن تي هڪ ماڻهو پٽ ٽپي اندر آيو ۽ خانقاه جو دروا ڪوليائين. پوءِ اندر داخل ٿيا جئين سان. خانقاه شريف ۾ پيل گاڻو تڪيه کي ڪوٽ وارو شاه اونداهي سببان سمجهيائون ته ستل آهي ۽ ان تڪيه کي تراريون هڻي تڪر تڪر ڪيائون. پوءِ کين معلوم ٿيو ته وهائو آهي. پوءِ مسند شريف تي جئين سان اچي ويٺا ۽ ڪوٽ واري شاه جي مخالفت ۾ بدشد گالهائون. پوءِ جلد اٿي کڙا ٿيا ۽ چيائون ته اسين ويهڻ ڪونه آيا آهيون، اچو ته هلي ڪوٽ واري شاه کي شهيد ڪريون پوءِ مختلف جاين تي فقيرن کي شهيد ڪيائون. هڪ فقير جي هٿ ۾ ترار هڻي ان کي مٿن ننڍن مان هڪ ور چڙهي ويو. مٿن کي ترار اولاريائين ته مٿن هڪل ڪري چيس ته انڌو ٿيو آهيان آءُ خانقاه واري شاه جو پٽ آهيان. ان تي فقير کي لحاظ پئجي ويو ۽ ترار نه هنيائين. وجهه ڏسي مٿن ترار هڻي فقير کي شهيد ڪري ڇڏيو. اها گالهه جڏهن ڪوٽ واري شاه

ٻڌي ته پاڻ فرمايائون ته، فقير خواه، مخواه، پنهنجي حياتي
 وڃائي. هن کي بي ادب مڃڻ نه ڪيندو هو ۽ کيس
 قتل ڪرڻ ڪپي ها، جو هو خانقاه شريف ۾ جئين سان هليا
 آيا هئا ۽ ارادو هون ته ڪوٽ واري شاه کي شهيد ڪريون.
 هڪ مير جهان خان پنجاه ماڻهن سان لٿل هو. هو اگر مڃڻ
 ندين تي حملو ڪري ها ته مڃڻ ندين جو لشڪر يڪدم
 ڀڄي وڃي ها. مگر هن هڪ گهٽي تي مڃڻ جي لشڪر کي
 روڪي ورتو ته ڪوٽ واري شاه تائين پهچي نه سگهن. مگر
 حملي آور نه ٿيو. اگر هو همت ڪري ها ته ميان ننڍا ڀڄي
 وڃن ها ڇو جو هو ٽالپر هو ۽ ٽالپرن جي حڪومت هئي.
 اگر ٽالپرن مان ڪو قتل ٿي پوي ته ٽالپر ان جو راج ماري
 ڇڏين ها. مگر هن همت نه ڪئي، پوءِ جڏهن واپس آيو ته
 سندس والد کائس خبرون پڇون. سندس والد چيو ته ڇو تو
 مڃڻ سان جنگ نه ڪئي. ته جهان خان جواب ڏنو ته مون
 کي لحاظ پيو ته خانقاه واري شاه جو اولاد آهن. تنهن تي
 سندس والد چيو ته افسوس اهڙي وقت تو همت نه ڏيکاري،
 اگر تون مڃڻ سان جنگ ڪندي قتل ٿين ها ۽ تنهنجو
 لاش ڪڍي مون وٽ اچي ها ته آءٌ وڌيڪ خوش ٿيان ها، جو
 اهڙو موقعو تو وڃائي ڇڏيو. ٽالپر جن کي ملوڪ قاضي وٺي
 آيو هو، سي پت قلعي جي ٿيڻ بعد سڏا اتي پهتا، جتي
 ڪوٽ وارا شاه ٽڪيل هئا يعني وڏي پراڻي بنگلي جي سامهون
 واري بنگلي ۾، جنهن کي ڪنهن وقت ۾ اوطاق چئبو هو.
 اتي ٽالپرن ڪوٽ واري شاه جي اچي بيعت ڪئي ۽ عرض
 ڪيائون ته قبلا اجازت ڏيو ته مڃڻ تي حملي ڪريون. مگر
 پاڻ فرمايائون ته اوهين حملي نه ڪريو هو پاڻهي ڀڄي ويندا
 ۽ ٽالپرن جي خوف کان هو ڀڄي ويا.
 ٽالپرن کي ترار هئڻ جي ضرورت نه ٿي. ان کان پوءِ
 مڃڻ حڪومت ٽالپرن جي ۾ پڪاريو ته اسان کي ڪوٽ

شريف ۾ رهڻ لاءِ حڪومت طرفان اجازت ملي مگر بنهين
 نارين جون گالهيون ٻڌي ٽالپرن دعويٰ خارج ڪئي. وري
 ۱۸۴۳ع ۾ جڏهن انگريزن سنڌ ورتي ته ميان نئين حيدرآباد
 جي ڪليڪٽر راسبورن وٽ دعويٰ چاڙهي. جنهن فتويٰ ۾
 لکيو ته لواري شريف جي بزرگن ۾ تڪرار آهي ۽ سجاده نشين
 جي عزيزن کي ڪڍيو ويو آهي. ۽ اهو معاملو اڳ ميرن جي
 ڪورٽ ۾ فيصلو ٿي ويل آهي. سرڪار ان کي بحال ٿي
 ڪري. اهو فيصلو اسان وٽ پيل آهي. ڪليڪٽر راسبورن جي
 صحيح ساڻ. مير غلام علي خان ٽالپر حاڪم سنڌ، لواري شريف
 جي ڪوٽ ڊهرائڻ لاءِ آرڊر ڪيو، جو کيس ماڻهن ٻڌايو ته
 انگريز جن ڪڇ تي قبضو ڪيو هو ۽ اتي جو راجا انگريزن
 جي ماتحت هو، تن بابت ته پئسا ڪوٽ واري شاهه کسي
 ڏئي اهو ڪوٽ ٺهرايو آهي ۽ جنهن وقت موقعو ڏسندا ته رڻ
 لنگهي اچي لواري شريف جي ڪوٽ ۾ لشڪر وهاريندا ۽
 اتان حيدرآباد جو ميرن جو تخت گاهه هو، ان تي حملا ڪندا.
 ان ڪري هن فوج موڪلي، جن اطلاع ڏنو ته اسان کي
 ڪوٽ ڊاهڻ جو آرڊر مليو آهي. پاڻ چيائون ته ڀلي وڃي
 ڊاهو ۽ اهو به ٻڌو ويو آهي ته لواري شريف جي بزرگن
 جي خانداني روايت موجب انهن کي مهمان طور ماني به
 ڪرائي ٿي وئي. ان وقت مير محمود، جو ميرن جي فوج ۾
 وڏو درجو رکندو هو، ان چواڻي موڪليو ته مون کي اجازت
 ملي ته فوج وٺي حيدرآباد تي حملو ڪريان. مگر ڪوٽ واري
 شاهه منع ڪئي. ڪوٽ جون ٽي پٽيون ٽوڙي ڇڏيائون. فقط
 مقام وارو پاسو يعني ڏاکڻي پٽ اڃا تائين اها پڪي بيٺي
 آهي. بعد ۾ حضرت خواجہ محمد حسن عرف حضرت مهاجر
 مدني وري ڪڇي ديوار بنائي ان کي تيار ڪيو. اها ديوار
 حضرت پير احمد زمان قدس سره جي وقت ۾، جو پاڻ ۱۹۱۷ع
 ۾ لواري شريف ڇڏي ڪراچي ويا ۽ ۱۹۲۳ع ۾ امرتسر

زوانا ٿيا وري ۱۹۲۹ع ۾ ڪراچي واپس آيا ۽ ۱۹۳۸ع ۾ آگسٽ ۲۷ ۾ ڪراچي ۾ وفات ڪيائون، ان دؤر ۾ لواري شريف ۾ ڪو بندوبست نه هو ان ڪري گهڻي پاڳي اها ديوار ڊهي پئي هئي، جو مون ان ڪري وري واپس ڪڇي ديوار بناڻي درست ڪيو ۽ ڪجهه پاڳو پڪو به ڪيو. اگر خداوند تعاليٰ توفيق ڏني ته سڄي ديوار پڪي ڪرائي ويندي. منهنجو اندازو آهي ته اها شرارت به ڪوٽ شريف ڊهرائڻ جي مٿن ندين يعني حضرت ڪوٽ واري شاهه جي مائيجي پائرن جي هئي، جو اهي ئي وڏا دشمن هئا ۽ هميشه سجاده نشين جا عزيز سجاده نشين سان حضرت سلطان الاولياءَ جي وقت کان دشمن ٿيندا آيا آهن ۽ مون راقم الحروف سان به عزيز ۽ رشتيدار انهي نموني سان هليا آهن. ڪوٽ واري شاهه جي فرزند حضرت خواجہ محمد حسن عرف حضرت خواجہ مهاجر مدني جڏهن گادي تي ويٺا ۽ بيعت ڪرائي وئي ته ان وقت موجوده ڪوٽ جي ٺٺن تي ڄامڪي دار بندوقون پيري ۽ ڄامڪيون دڪائي پھري تي بيٺا ۽ جماعت بيعت ڪئي جو خوف هو ته ان وقت ميان ننڍا حملو ڪندا. حضرت مهاجر مدني جا پائر غلام الله، عبيدالله، علي گوهر، مان به، غلام الله جو پاڻ احوال ڪيائون جو هينئر راقم الحروف ڪي ياد نه آهي ته حضرت مهاجر مڪي يا مهاجر مدني بابت ته نزديڪه جي ڪنهن زميندار سان ڪو حڪومت ۾ معاملو هلندڙ هو ۽ ان بابت ميان غلام الله ان کي ڪو خط موڪليو هو ۽ ان ۾ سجاده نشين جي تڪرار بابت اهو شعر لکيائين ته:

دوشيرانه نر اند و يکران گور
 نصيب ورا است که اور است زور.
 ان لاءِ ته ان کي مقابلي لاءِ وڌيڪه جوش اچي.

موجوده پير جي پيدائش ۳ آگسٽ ۱۹۰۹ع (ٽي)
 لواري شريف ۾ ٿي. ۱۹۱۷ع ۾ سندس والد سان گڏ ڪراچي
 ۾ آيا. ۱۹۲۳ع ۾ امرتسر روانگي ٿي. ۱۸۲۹ع جي ڊسمبر ۾
 سندن والد جي ڪجهه وقت اڳ ڪراچي اچي ويا هئا، کين
 گهرائي ورتو. ان وقت کان سندن رهائش ڪراچي ۾ آهي.

۱۹۳۸ع آگسٽ مهيني ۾ سندن والد جي وفات تي
 لواري شريف ۾ سندن بيعت ٿي ۽ خاندان ۾ تنازع ٿي ويا.

۱۹۵۴ع ۾ مشرق وسطيٰ جي دوري تي ويا، جتي بصره
 نزديڪ حضرت طلحه ۽ زبير جي، بغداد شريف ۾ حضرت
 خواجه عبدالقادر جيلاني جي ۽ حضرت امام ابوحنيفه جي ۽
 ڪربلا ۽ نجف اشرف ۾ حضرت امام حسين ۽ حضرت علي
 جي ۽ دمشق ۾ حضرت ابن عربي جي ۽ مصر ۾ مشهور
 زيارتن تي ويا.

مصر ۾ جمعيت شان المسلمين جي پريزيڊنٽ سان ملاقات
 ڪيائون ۽ ان ماني جي دعوت ڏني ۽ مصر ۾ غازي عبدالڪريم
 ايف واري بنگلي تي سندس پٽ مسٽر سلام، جو ان وقت
 مصر ۾ ليفٽيننٽ هو اچڪله وڏي عهدي تي آهي، ملاقات
 ڪيائون. غازي عبدالڪريم ان وقت موجود نه هو. منشي
 امين الحسيني مرحوم سان به ملاقات ٿي.

هن سفر ۾ عبدالرحمان بن عبدالڪريم سندن عام مختيار
 ۽ رئيس پير بخش هاشمائي گاڏ وارو گڏ هئا.
 موجوده پير صاحب کي گهڻو خيال آهي ته جماعت
 لواري شريف جي مردن ۽ عورتن کي موجوده زماني جي

تعليم کان واقف ڪيو وڃي. سندن ڪوشش سان ڪنڌڙهه ۾ باگراڻي جماعت هاءِ اسڪول قائم ڪرايو ۽ مڙحو ۾ مير احمد خان ٽنڊه جان مڙحو ۾ مير قادر بخش هاءِ اسڪول قائم ڪرايو جو مئٽر مير خدا بخش جي ڪوشش سان ڪاليج ٿي ويو آهي، ۽ مير خدا بخش جي ڪوشش سان چوڪرين جو هاءِ اسڪول ٽنڊه جان مڙحو ۾ قائم ٿي ويو آهي.

پير صاحب جي اها به ڪوشش آهي ته جماعت اوارِي شريف فوجي ٽريننگ حاصل ڪري. پير صاحب جي ڪوشش سان مجاهد فورس ۽ ريگولر فورس پاڪستان ۾ ڪيترائي ماڻهو شامل ٿي ويا آهن. جن ۱۹۷۱ع واري جنگ ۾ مغربي پاڪستان ۽ مشرقي بنگال جي جنگين ۾ حصو ورتو.

پير صاحب سنڌي مسلمانن ۾ عيوض يا بدي جي شادي کي بالڪل خراب سمجهن ٿا ۽ چاهين ٿا ته هي بد رسم هن ملڪ ۾ نه هئڻ گهرجي.

حضرت مرشد ڪريم پير بادشاهه وڌل

سردار قدس سره

حضرت پير بادشاهه وڌل سردار گل حسن جن تاريخ
۱۳ شعبان المعظم ۱۳۲۷ھ مطابق ۳۰ آگسٽ ۱۹۰۹ع بروز
آچر شام جي وقت هن دنيا تي وارد ٿيا. يعني سندن ولادت
باسعادت ٿي.

سندن اچڻ متعلق تمام گهڻيون پيشنگويون آهن. هتي
چند ڏجن ٿيون.

(۱) حضرت امام آلاولياء خواجه محمد سعيد مرشد مڪي
وارا امام قدس سره جن پنهنجي فرزند حضرت امام العالمين
خواجه احمد زمان قدس سره جن جي شادي مبارڪه جي موقعي
تي هڪ فارسي بيت مبارڪه چوڻ فرمايو آهي. جنهن ۾ هن
سندن اچڻ جي خوشخبري ڏنل آهي.

”بهر تاريخ سرور شادي احمد زمان،
جان بهار آمد دل هر گشت از لب لباب
سال تاريخش سعيد از سر بجسته بادعا،
باد در تزويج برکت گل آمد در جواب“

(۲) حضرت مخدوم شهيد شيخ عبدالرحيم گرهوڙي
عليه رحمت فرمايو آهي ته:-

”اٺ آسيو اٺ ماسيو اٺون اڌ نوار

پرش ٿيندو پترو عيسيٰ جي آچار.“

يعني اٺين مسند پاڪه جي آس يا اميد سان يعني کانئن

پوءِ ائين مسند پاڪ ٿيندي. ائين مهينن جو، پاڻ پنهنجي والده صاحبہ جن جي شڪر مبارڪ مان ائين مهيني پيدا ٿيا آهن، اٺڙيا آهن، شعبان مهينو هجري سن جو انون مهينو آهي، ۽ آهر (آرتوار) جي ڏينهن هن دنيا تي آيا آهن.

۳ ”گلان وچون هڪ ”گل“ ڏٺوسين اچي کڙپانهين کلسي جان او ”گل“ برآمد ٿيس ٿا واه حسن دا گهلسي آني ويڪ ديواني ٿيسن اٿي عتل ڪيان دي پلسي يار فريدا سر سچيان دي چنر لولاڪ دا جهلسي!

(۴) پاڻ پير بادشاهه قدس سره جن فرمائيندا هئا ته ”منهن جي والد حضرت خواجه پير احمد زمان امام العالمين قدس سره جن کي سندن والد حضرت پير محمد سعيد امام الاولياءِ مڪي وارا امام قدس سره جن فرمايو هيو ته پٽ چمنديو ٺالو ”گل حسن“ رکجانس.

(۵) مير حاجي سهراب کان روايت آهي ته هڪ ڏينهن جيڪي اسان اندرون صاحبہ جن مڪي واري امام جي مريد حاجي ياقوت فقير شيدي عليه الرحمته کي چواڻي موڪليو ته ”تون حضرت مالڪ سلطان الاولياءِ جي حضور پاڪ کان خبر وٺي ڏي ته ڪونريو اولاد ٿيندو يا ڪئين؟“ پوءِ حاجي ياقوت فقير شيدي عليه الرحمته چواڻي موڪليو ته ”مان حضرت سلطان الاولياءِ جي روضه پاڪ ۾ اڳيان متوجھ ٿي ويٺو هئس ته مون لواري شريف جا پنج ئي سجاده نشين بادشاهه ڏٺا ۽ زيارت ڪئي ۽ پوءِ مونکي مالڪ سلطان الاولياءِ مبارڪ ڏيئي فرمايو ته تنهن جي مرشد جي گهر فرزند ٿو اچي. پوءِ مان دعا گهري جڏهن روضه شريف کان ٻاهر آيس ته ڏٺم ته مديني وارا شاهه پيا آهن جن مونکي فرمايو ته جي ”فرزند جي سچي پانهن جي ڏونڙي تي نشان هجي ته پوءِ سهجهجان ته اسين پاڻ آهيون.“

(۶) حاجي ڪامل ميمڻ کان روايت آهي ته هڪ دفعي

رئيس نارو شاهه دڙاڻي عليهه رحمت لواري شريف ۾ آيل هيو. اهو دؤر حضرت قبله امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جن جو هيو ته بادشاهه جي هڪ نوڪرياڻي شاهه صاحب کي چيو ته ”ادا نارو شاهه ڪڏهين اوهان اهو سوچيو آهي ته بادشاهه کان پوءِ اوهان ڪنهن کي سائين ڪري سڏيندا؟“ شاهه صاحب جواب ڏنو ته ”اڏي تو ماري ڇڏيو، منهن جي دل ۾ تڪ هڻي ڪڍيو آهي، صبحاڻي مان توکي ان جو جواب ڏيندس.“ حاجي ڪامل ڳالهه ڪئي ته شاهه صاحب ڇڏهين به لواري شريف ۾ ايندو هيو ته مون وٽ رهندو هيو. مونکي پٽ ڪري سڏيو هئائين، ان ڪري مان ان جي جام خدمت ڪندو هيس. صبح جو مان آيس ته شاهه صاحب دستور جي خلاف نند ۾ سٽو پيو هيو ۽ بستري تي بي حال پيو هيو. مون زور ڏيئي سجاڳ ڪيو ته مونکي فرمائين ته ”ڪالهه بادشاهه جي نوڪرياڻي مونکي هنئين چيو، ان بعد مان سڄي رات متوجهه تي ستائيندو رهيس. مگر حضرت پير بادشاهه اچڻ لاءِ مڃي ٿي ته آخر پوئين رات پاڻ اچڻ قبول ڪيائون، ۽ پوءِ مون ساڻي رنگ جو پکي روضه شريف حضرت سلطان الاولياءِ قدس سره جي اندر موڪلي ڇڏيو. هاڻي سگهو ٿي بادشاهه امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جن جي حاويلي مبارڪ ۾ شهزادو سائين وارد ٿيندو“ وغيره وغيره.

پاڻ لواري شريف ۾ پيدا ٿيا ۽ پنجن سالن جي ڄمار ۾ سندن پڙهائي لاءِ امتداد مقرر ڪيا ويا.

حضرت پير خواجه احمد زمان امام العالمين قدس سره جن پنهنجن ظاهر جي مائٽن جي ناروا سلوڪ اختيار ڪرڻ جي ڪري ۲۷ رجب ۱۳۳۵ھ ۾ هجرت ڪري لواري شريف کان ڪراچي آيا ۽ اتي به سندن مائٽن کين چين مان وهڻ نه ڏنو، ته پوءِ ۲۵ رمضان ۱۳۴۱ھ ۾ ڪراچي کان هجرت ڪري

امرتسر اوڀر پنجاب ۾ اچي رهيا. بادشاه امام العالمين جڏهن
ڪراچي اچي رهيا ان وقت حضرت پير بادشاه جن جو سالن جي
ڄمار جا هئا.

پاڻ ڪراچي ۾ سنڌي، اردو، انگريزي، فارسي جي
تعليم حاصل ڪندا رهيا ۽ جلد ئي قرآن شريف پورو ڪيائون
۽ ٻين علمن ۾ به سٺو ڀاڱو حاصل ڪيائون.

ڪين قرآن، حديث، اوليائي ڪرام، مشائخن، وڏن
وڏن بادشاهن ۽ توارين جي ڪتابن جي پڙهڻ جو تمار گهڻو
شوق هوندو هيو. هڪ دفعي بادشاه امام العالمين پنهنجي
هڪ مريد مولوي عبدالرحمان ”غازي“ کي ڪرڪي سڏي فرمايو ته
”مولوي پڇي گل حسن کي تون پڙهه.“ مولوي صاحب
عرض ڪيو ته ”قبله شهزادي وڏل سردار سائين کي الله پاڪ
جي اسمِ اعظم جو ته سارو علم حاصل آهي.“ پاڻ جواب
فرمايائون ته ”هاڻو آهو علم کين حاصل آهي.“ ته مولوي جواب
۾ عرض ڪيو ته ”قبله پوءِ کين منهنجي علم جي ڪهڙي
ضرورت آهي.“ ۽ ڪڏهن به مولوي عبدالرحمان ڪنهن مسئلي
۾ منجهي پوندو هو ته کانئن پڇي حل ڪرائيندو هو.

ننڍي هوندي کان ئي سندن طبيعت مبارڪ جو لاڙو
مذهب ۽ تصوف طرف هوندو هيو. پاڻ ڪيل، تماڪ، ناڪ،
ڪتن جي ويڙهه، ۽ انهن جي شڪار وغيره کان بالڪل پري
رهندا هئا. ڪوبه ملاقاتي ايندو هيو ته انهن سان شريعت ۽
طريقت جي گفتگو ڪندا هئا. غير ضروري گفتگو کان اجتناب
ڪندا هئا.

حاجي احسان ميمڻ عليه الرحمت کان ٻڌل آهي ته هڪ
دفعي ڪراچي بنگلي شريف جي سيدان تي پير بادشاهِ قدس سره
جن کي بال راند کيڏائي رهيو هوس ته سيٺ فضل احمد ميمڻ
اچي ويو جو بادشاه امام العالمين ڏانهن پي ويو. حاجي احسان

کيس سنڌ ڪري چيو ته ”وڏل سردار کي بال راند کيڏايون“
 سينت فضل احمد جواب ڏنو ته ”مان ميٽرڪ جو امتحان ڏئي
 رهيو آهيان ۽ بادشاهه امام العالمين جي حضور ۾ دعا خواهي
 لاءِ وڃي رهيو آهيان.“ ۽ هو نه آيو ۽ ميٽرڪ ۾ ناپاس
 ٿي ويو.

وري ٻي سال به ساڳي طرح سان حاجي احسان ميمڻ
 کين راند ڪرائي رهيو هيو ته سينت فضل احمد اچي ويو.
 پاڻ حاجي احسان کي فرمائڻون ته ”هن کي چئو ته اچي
 اسان سان راند کيڏي.“ حاجي احسان سينت فضل احمد کي چيو
 مگر هن ساڳيو جواب ڏنو ته ”مان ميٽرڪ جي امتحان ۾ پاس
 ٿيڻ لاءِ دعا گهرڻ لاءِ بادشاهه امام العالمين جي حضور وڃان
 ٿو“ ۽ نه آيو. پوءِ هو وري به ناپاس ٿي پيو. حاجي احسان
 کيس چيو ته ”نهنجي پاس ٿيڻ جي مهل آها هئي جا تو
 وڃائي ڇڏي.“

سنڌن حافظو وري اهڙو چئو ۽ تيز هوندو هيو جو هڪ
 دفعي دوران ملاقات حاجي احسان ميمڻ کي فرمائڻون ته
 ”جڏهن مان ٻن ٽن سالن جو هيس ته لواري شريف ۾ توسان
 جيڪو چريو وڙهي اها حقيقت سونگي چئي ياد آهي.“ جا
 ڳالهه هڪ دفعي سنڌن نظر مبارڪ مان گذري يا پاڻ ٻڌائون
 اها ڳالهه کين هميشه هميشه لاءِ حفظ ٿي ويندي هئي.

حضرت قبله خواجہ بادشاهه امام العالمين پير احمد زمان
 قدس سره جن جڏهن امن ۽ صراط المستقيم جي دعوت کي
 بني آدم کي ڏني ته دنيا جي منهن تي سڀ کان پهريون امن
 ۽ صراط المستقيم جو ”ڪل“ جو جهنڊو ۴ ذي قعد ۱۲۳۸ھ
 تي بنگلي اسلام قلب ڪراچي تي حضرت قبله مرشد ڪريم
 پير بادشاهه جن حاجي احسان ميمڻ جي ڪلهي تي چڙهي
 چاڙهيو هيو.

پاڻ ننڍي هوندي کان ئي پنهنجن ظاهر جي متن مائٽن جي منافقت واري رويي جي ڪري انهن کان بيزار هوندا هئا ۽ سندن مائٽ گهڻو ڪري ان ڪوشش ۾ مصروف عمل هوندا هئا ته ڪينهن به ڪري اسين ڪين هيسائين پنهنجي رعب هيٺ آڻي ڇڏيون، جا ڳالهه ڪين هرگز هرگز منظور ڪانه هئي. اهڙيون حقيقتون سندن جي ٻن خطن مبارڪن، هر هڪ ”۹ مئي ۱۹۳۵ع“ ۽ ”۱۹ مئي ۱۹۳۵ع“، بطرف حاجي قبول رح مان مان نظر اچن ٿيون. جنهن ۾ پاڻ لکن ٿا ته ”انهن جون نيتون اندران هڪڙيون، ۽ ٻاهران ٻيون آهن. اهڙي هرگز اسان جا خير خواه ڪونه آهن. ان ڪري اسان جي ڪم ڪارين ۾ هنن کان هوشيار رهڻو. انهن جي طرف جو ڪوبه ماڻهو اسان جي ڪم ڪار ۾ نه رکيو. ڪنهن غير ماڻهو کي رکيو مگر هنن جو ماڻهو نه هجي.“

وليداد اهڙي مرحوم عليه الرحمت بيان ڪندو هئو ته آخري وقت ۾ شهنشاھ امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جي ظاهري حالت ڪنهن ڪنهن مهل اهڙي ٿي پي وئي جو ڇڻ ته پاڻ وصال فرمائي رهيا آهن. حاضرين هڪدم روڻ شروع ٿي ڪيو ته پاڻ هڪدم اڪيون مبارڪ کولي فرمايو ته ”ڇو ٿا رڻو؟ اوهان جي خوشي جو وقت هاڻي ٿو اچي.“

تاريخ ”۲۹ جمادي الثاني ۱۳۵۷ھ“ شام ۴ بجي بادشاه امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جن جو وصال مبارڪ ڪراچي ۾ سندن بنگلي تي ٿيو. سندن هڪ مريد مير احمد خان ٽالپر ٽنڊه جان محمد واري سورهن هزار روپين ۾ اسپيشل ٽرين ڪراچي کان بدين لاءِ ڪئي. ان اسپيشل گاڏي تي حضرت پير بادشاه قدس سره جن پنهنجي والد خواجه امام العالمين قدس سره جن جو جسم مبارڪ کڻائي ڪراچي کان بدين آيا. ساڻن گڏ جماعت جا معزز ماڻهو ۽ سندن مائٽ حسن بخش،

محفوظ ۽ علي گوهر هئا ۽ سيد احمد شاه گرهوڙ وارو پڻ هيو جيڪو بدين کان واپس ڳوٺ هليو ويو ۽ لواري شريف ڪونه هليو.

حضرت قبله خواجہ امام العالمين پير احمد زمان قدس سره جن کي روضہ مبارڪ حضرت مالڪ سلطان الاولياء ۾ جاءِ ڏيڻ بعد جڏهن حضرت پير بادشاه قدس سره جن خانقاه شريف ۾ جماعت کي بيعت ڪرائي ته سندن مائٽن حسن بخش، محفوظ علي گوهر بيعت ڪانه ڪئي ۽ ان ئي ڏينهن ڳوٺ اشرف آباد ۾ رهي.

ان بعد تاريخ ”م مجرم الحرام ۱۳۵۸ھ“ تي پاڻ وڏن واري دستار مبارڪ پوري ارشاد جي مسند پاڪ تي ويهي بيعت ڪرايائون.

بادشاه امام العالمين خواجہ احمد زمان قدس سره جي وصال ڪرڻ شرط ئي سندن مائٽن پير بادشاه جي خلاف ڪيس شروع ڪري ڏنا. سندن جي ظاهر جي همشيره بيبي عنايت کي پڙڪائي، سندن جي مٿان ڪيس ڪرايائون. مير غلام علي ننده محمد خان واري کي پاڻ سان ملائي ٿرائي ۾ جهيڙو ڪرايائون، جنهن ۾ سندن هڪ مريد غازي شهيد جمع فقير ڪڪرائي گنداخ بلوچستان وارو شهيد ٿيو ۽ ٻيا فقير زخمي ٿيا. سندن ڪيترن نوڪرن کي جيل ۾ وجهرايائون.

سيد ابو طالب شاه ڌڙائي عليه الرحمت ان وقت درگاه شريف جو ملازم هيو ۽ انهن جهيڙن ۾ به هو. سندن طرفان جيل ۾ به رهيو هو. ۽ يارهن ڪيسن ۾ مک جوابدار هيو. حضرت قبله سائين پير بادشاه ڪريم قدس سره جن سائين اها مهرباني ڪئي جو پهرين ئي سال جي فصل جو ان بيمئي ڪرائي ڪوٺ پاڪ اندر اچي رکيائين.

آخرڪار جڏهن بيبي عنايت کي ڪجهه به حاصل

ڪونه ٿيو ته اچي سندن کي منٿ ڪيائين ۽ ڪيسن تان به هت ڪنڀائين پوءِ مير احمد خان ٽالپر ٽنڊه جان محمد واري پنهنجي طرفان ڪيس چار سو اٺڪڙ زمين ڏني. جنهن مان هو پڇاڙي سوڌو گذر سفر ڪندي رهي. آخر ۾ سندس وفات ڪراچي ۾ ٿي. ۽ دفن به اتي ئي يعني ڪراچي وٽيل آهي. مگر حضرت پير بادشاهه قدس سره منهن ڏسڻ يا جنازه ۾ ڪونه ويا پر حاجي شفيع (ملازم) کي موڪليو هئائون.

حضرت پير بادشاهه قدس سره جن پنهنجي خداداد ذهني قابليت سان سڀني علم معقولات ۽ منقولات تي مڪمل دسترس حاصل ڪيو. پاڻ سڀني علمن تي مڪمل عبور رکندا هئا. پاڻ سنڌي کان علاوه اردو، عربي، انگريزي، پارسي، پنجابي ڀلي ڀت پڙهي، لکي ۽ سمجهي سگهندا هئا، ان کان علاوه پاڻ عبراني زبان پڻ پڙهي، سمجهي ۽ ڳالهائي سگهندا هئا. سندن قابليت جو اندازو ان ڳالهه مان لڳائي سگهجي ٿو ته حاجي احسان ميمڻ عليه الرحمت کان روايت ته هڪ دفعي شهنشاهه امام العالمين قدس سره جن جي حضور ۾ لوازي شريف ۾ ڪجهه مولوين جي ملاقات دوران پاڻ فرمايائون ته ”توڪل ٿي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي ٿي ڇڏي“. اها تقرير مبارڪ سندن اٽڪل ۳-۴ ڪلاڪ هلي ۽ مختلف نموني سان ۽ مختلف دليلن سان پاڻ اها ثابت ڪري فرمايائون ته ”فقط توڪل ٿي تقدير کي ڦيرائي سگهي ٿي“. سندن انهن لفظن مبارڪن جو حاجي احسان ميمڻ تي اهڙو ته ڀڪو اثر پئجي ويو جو هن پاڻ کي توڪل تي هيرائي ڇڏيو ۽ توڪل کي پنهنجي عادت بناڻي ڇڏيائين. ان بعد پاڻ لوازي شريف کان ڪراچي ۽ ڪراچي کان امرتسر اچي رهيا.

امرتسر ۾ هڪ ڏينهن پاڻ فرمايائون ته ”تدبير ٿي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي سگهي ٿي“. حاجي احسان ميمڻ سندن

اها تقرير ٻڌي. ساڳئي هستي پاڪ کان متضاد فرمان پاڪ
 سندن زبان مبارڪ مان ٻڌڻ کان پوءِ ڏاڍو پريشان ٿي ويو ۽
 کيس پڪ ٿي ته تدبير کانسواءِ تقدير نٿي بدلاجي سگهي.
 مگر هن پاڻ کي سالن کان نوڪل جو عادي بناڏي ڇڏيو
 هو، سو هن کي نوڪل ڇڏي تدبير جي پويان هلڻ ڏاڍو
 مشڪل نظر اچي رهيو هو. ان تقرير ٻڌڻ کانپوءِ کيس سڄي
 رات نند نه آئي ۽ اهو سوچيندو رهيو ته هاڻ هو ڪئين تدبير
 کي عمل ۾ آڻي سگهندو. صبح جو هو امرتسر جي بازار ڏانهن
 بيدل پئي ويو ته اوچتو کيس آواز ٿيو، ڏٺائين ته پاڻ حضرت
 قبله پير احمد زمان قدس سره جن نانگي ۾ ويٺل آهن ۽ حاجي
 احسان کي فرمائڻون ته ”بنگلہ پاڪ نسي وچ جو بچا (پير
 بادشاهه قدس سره) جن اڪيلا آهن. ۽ اتي ڪوبه خدمتي ڪونه
 آهي. تون ايستائين خدمت ۾ رهڻ جيستائين ڪو ٻيو خدمتي
 اچي وڃي.“ حاجي احسان ميمڻ سڌو بنگلہ شريف تي آيو. حضرت
 قبله مرشد پير بادشاهه قدس سره جن کيس فرمايو ته حاجي احسان
 ڪيترا ڏينهن ٿيا آهن ته شطرنج ڪانه ڪئي اٿئون. هي چاڀي
 ڪن ۽ هن پيٽي سان راند ڪڍي اچ ته شطرنج ڪريون.
 حاجي احسان ميمڻ ان پيٽي مان راند ڪڍي ۽ راند ڪندي
 حاجي احسان ميمڻ کان وڏي غلطي ٿي ويئي جنهن تي پاڻ
 پير بادشاهه قدس سره جن فرمايو ته، ”چاق آهيان يا بيمار،
 تون اهڙيون غلط چالون هليندين ته راند جو مزدو ڪهڙو ايندو.“
 وڌيڪ پاڻ فرمايو ته ”ڏس هي ڪيڏي نه غلط چال هليو آهيان.“
 حاجي احسان ميمڻ عرض ڪيو ته ”قبله چاق به آهيان ۽ بيمار
 به.“ پوءِ حاجي احسان فقير سربستو احوال سندن (حضرت قبله خواجه
 شهنشاهه امام العامين پير احمد زمان قدس سره جن جي تقريرن
 مبارڪن) وارو عرض ڪري ٻڌايو ۽ چيائين ته هاڻ مان سخت
 مونجهاري ۾ اچي ويو آهيان. تنهن تي پاڻ مرشد ڪريم قبله

پير بادشاه قدس سره جن نهه ٻهه فرمايو ته ”چا توڪل مڪمل تدبير ڪانهي چا؟ جي راند سولي نموني ڪرڻي هجي ته ڪر نه ته ڪڻي راند بند ڪريون.“ سندن ايتري چوڻ سان حاجي احسان ميمڻ جا سڀ مونجهارا ختم ٿي ويا. چو ته ٻئي ڪلام پاڻ ۾ متضاد نه پر هڪ ٻئي جي تشریح ۾ هئا جيڪي کيس سمجهه ۾ نه پئي آيا. ان بعد هن راند کيڏي ۽ مڪمل ڪئي مطلب ته پاڻ هميشو پنهنجي اعليٰ دماغي قابليت، تدبير ۽ فراصت سان ٿورڙن لفظن ۾ مڪمل ۽ مجمل جواب ڏيندا هئا جنهن مان منجهيل مسئلن جو حل با آساني واضع ٿي ويندو هو.

پاڻ لواري شريف جي تاريخ ۾ حضرت قبله پير خواجه محمد حسن ”شاه مدني“ قدس سره کان بعد سڀ کان وڌيڪ عرصو يعني ۱۴ سال ارشاد جي مسند تي رهيا آهن. ۽ اهو سندن اعليٰ دماغ ۽ قابليت جو نتيجو آهي جو اڄ لواري شريف جهڙي ننڍي ڳوٺ ۾ بجلي، واٽر سپلائي، ٽيليفون ايڪسچينج، گورنمنٽ هاءِ اسڪول، گورنمنٽ گرلز مڊل اسڪول جهڙيون وڏيون سهوليتون ميسر آهن. لواري شريف ۽ ان جي آسپاس وارين زمينن کي پاڻ آبادي هيٺ آندا آهن جي اڳ غير آباد ۽ بنجر هيون. انهن زمينن ۾ هن وقت باغ ۽ ميوه دار وڻ بيٺل آهن.

پاڻ يتيمن جا ياور، غريبن ۽ نادارن جا همدرد هوندا هئا. سندن وڻ امير خواه غريب هڪ صف ۾ بيٺي ملاقات جو شرف حاصل ڪندو هيو. پاڻ ڪڏهن به ڪنهن مريد ۾ ڪو لالچ ڪونه رکيائون. اڃان به غريب نادار مفلس مريدن جي مدد ڪري انهن کي پڙهائيندا هئا ۽ بيمارن جو پنهنجي خرچ تي علاج ڪرائيندا هئا. ڪوبه مريد ڪنهن به مسئلي کي ڪڻي سندن حضور ۾ ايندو هيو ته پاڻ ان کي چڱي طرح

سان ٻڌي ان جي صحيح رهنمائي ڪندا هئا. پنهنجي ملازمن تي حد کان وڌيڪ مهربان هوندا هئا. سندن انهن خوبون ۽ خصالتن کي نظر ۾ رکندي ملڪ جو نامور اديب محترم پير علي محمد راشدي سابق وزير اطلاعات و نشریات حڪومت پاڪستان پنهنجي تاثرات ۾ صاف صاف لکي ٿو ته ”پاڻ پنهنجي زماني جا پير به هئا ته بادشاه به هئا. پاڻ پاڻي جا درويش ۽ جامع الصناعات پير هئا. سندن جهڙا پير وري سنڌ ڪونه ڏسندي.“

سيد احسان احمد شاه ولد سيد ابو طالب شاه لڪياري ڌڙائي سال ۱۹۷۱ع ۾ بنگال ويو جتان جنگي قيدي بنجي هندوستان ويو. پهرين سال جي سردين ۾ پير بادشاه جن کيس هڪ گرم جرسِي پارسل ڪري موڪلي ۽ نوازش نامون پڻ موڪليو ته ”سرديون آهن تو وٽ الائي گرم ڪپڙو هجي يا نه، ان ڪري اسان هي جرسِي موڪليون ٿا“. ان کان علاوه وقت به وقت کيس پير بادشاه نوازش نامو موڪليندا رهندا هئا جنهن ۾ دلچسپ ۽ تسلي جهڙيون شفقتون لکيل هونديون هيون.

پاڻ ڪافي ملڪن جو سير ڪيائون ۽ پنهنجا سفرناما پڻ قلمبند ڪيا آهن. پاڻ جتي جتي به ويا آهن ۽ جن جن وڏين هستين سان سندن ملاقاتون ٿيون آهن اهي هميشه سندن قابليت ۽ تدبير کي داد ڏيندا رهندا هئا.

پاڻ گهڻو ڪري سڄي حياتي پنهنجي عزيزن جي طرفان ڏکڻا رهيا. شايد ئي ڪو اهڙو لمحو هجي، جنهن ۾ سندن ظاهر جي مائٽن کين سک ۽ چين سان وهڻ ڏنو هجي! ۽ پنهنجن ظاهر جي مائٽن جي اهڙي ناروا سلوڪ اختيار ڪرڻ جو ذڪر پاڻ هميشه پنهنجن سڀني مريدن ۽ دوستن سان ڪندا رهيا آهن. جن ۾ سندن اهي لفظ مبارڪ شامل هوندا هئا. ”هت ته نيٺي کي پرغلائي پاڻ سان ملائي مونکان نيٺي جو ڪيس

کڻي ويا. مگر مون الله پاڪ جي دربار ۾ کيس داخل ڪري
چڏيو آهي. مان هُنَ جهان ۾ پنهنجو حساب ڪتاب ضرور
وڌندس.“ ڪڏهن ڪڏهن ته پنهنجن انهن ماڻهن جو ذڪر
ڪندي ڏک کان سندن اکين مبارڪن ۾ پاڻي ڀرجي ايندو
هيو، مگر پاڻ صبر ۾ رهيا.

سندن ڪيتريون ڪرامتون آهن جي بي اختيار ٿي وينديون
هيون ورنه پاڻ ڪرامت ڪرڻ جي خلاف هئا. انهن ڪرامتن
لاءِ علحده دفتر گهرجي. پاڻ فرمائيندا هئا ته ”ڪوبه شخص
دل جي سچي عقيدتي سان دعا گهرندو ته ان کي فائدو ٿيندو
باقي جنهن شخص کي اولياءِ الله ۾ ايمان ٿي ڪونه هوندو ته ان
کي ڪوبه فائدو ڪونه ٿيندو. جهڙي طرح سان اسلام آهي،
اسان کي اڪيون پوري ايمان آڻڻو آهي. هيئنن يا هون نه
ڪرڻو آهي. اولياءِ الله تي به ائين ايمان آڻڻو آهي ته پوءِ ان
شخص جي دعا قبوليت هيٺ ايندي.“ سندن هڪ هڪ لفظ
درناياب، معنيٰ جا موتي آهن. پاڻ جهڙي اعليٰ دماغي قابليت،
خداداد صلاحيت، فهم و فراست ۽ تدبير سان هي هندو پاڪستان
جي وڏي روحاني درگاه، هلايائون، اهو درگاه، لواري شريف
جي تاريخ ۾ هڪ سونهري دور، بينظير ۽ عظيم الشان مثال
آهي. هي سندن ئي دور آهي جنهن ۾ جماعت لواري شريف
هڪ خوشحال جماعت بنجي وئي. اهو سڀ ڪجهه سندن ذاتي
توجه، محنت ۽ ڪوشش سان ئي ممڪن بنجي سگهيو آهي.
پاڻ شريعت محمدي جا سخت پابند هئا ۽ کلي طرح
سان پنهنجن پوئلڳن کي سختي سان هدايت ڪندا رهيا ته هو
نماز، روزو، حج، زڪوات پابندي سان ادا ڪندا رهن. سندن
اٿن، ويهن، گالهائڻ، ٻولهائڻ نبي پاڪ صاعم جي سيرت پاڪ
جو مظهر هيو. پاڻ صديتي خاندان جا ۳۷ پيڙهي مبارڪ خليفه
اول حضرت ابوبڪر صديقي رضي الله عنه، جا آهن ۽ سلسله

نقشبندیہ جا ۳۵ صاحب امانت آهن .

پير بخش جوئي جي پنهنجي تحرير پير بادشاهه پاگو پيو
ڪتاب پاڪ ۾ هڪ هنڌ لکيو آهي ته ”پاڻ مالڪ خدا جي
راڻي تي راضي رهيا ۽ جيڪي ڪين ڏسڻ ۾ ايندو هيو، انهي
تي صبر ۽ شڪر ڪندا هئا. هڪ دفعي محمد فقير ميمڻ
پنس روڊ واري مونسان (پير بخش جوئي جي سان) ذڪر ڪيو
ته پاڻ حضرت قبله گاهه جن هڪ دفعي فرمايو ته ”اسانکي
نرينو اولاد ٿيڻ جي تمام گهڻي سڪ ۽ نعمت هئي پر بابا سائين
جن کي اها گاهه قبول نه پئي ان ڪري اسان به سندن رضا
تي راضي آهيون“.

تنهن ڪري سال ۱۹۷۸ع ۾ جڏهن سندن ظاهر جمار
۲۸ ورهيه تي پهتي ته کين کي نرينو اولاد نه هئڻ ڪري پاڻ
پنهنجي خليفن ۽ مرید يعني حضرت قبله سائين پير فيض محمد
نقشبندی ۽ مجددی سجاده نشين درگاهه، ميل شريف قاضي
احمد جن کي پنهنجو جاه نشين ٺهرايائون ۽ اهڙو دستاويز
وصيعت پاڪ جو مشجرت جو صحيح ٿيل تيار ڪرايائون.
ان ڪنسواءِ محترم جناب قاضي محمد اشرف صاحب
تنبه جان محمد واري ٻڌايو ته پاڻ هڪ دفعي ساڻس ملاقات
جي دوران کيس ٻڌايائون ته هاڻ اسان فيصلو ڪيو آهي ته
”هن کانپوءِ جيڪو به شخص اسان وٽ تلقين وٺڻ لاءِ (مرید
ٿيڻ لاءِ) ايندو ته ان کي اسان پير فيض محمد جن ڏانهن
موڪلينداسون“.

سندن آخري دؤر ۾ ٻن شخصن هر هڪ غلام حسين
ڏاهري ۽ وڏيرو مانيٽو عالم پاڪ چاڙهن جي اجازت گهري،
پاڻ پنهنجي ت وٺڻ لاءِ موجوده سجاده نشين درگاهه
لواري شريف، ت سلم پير فيض محمد جن ڏانهن موڪليائون.
ان کان ۸۰ ورهيه ۲۱ مئي ۱۹۸۲ع تي اسلام آباد ۾ آل

پاڪستان مشائخ ڪانفرنس ۾ پاڻ موجوده سجاده نشين درگاهه لواري شريف حضرت قبله پير فيض محمد مدظلہ جن کي پنهنجو عيوضي مقرر ڪري سوڪليائون.

اهڙي نموني سان پنهنجي اهانت پاڪ موجوده سجاده نشين حضرت قبله پير سائين فيض محمد مدظلہ جن جي سپرد ڪري پاڻ حضرت پير بادشاهه وڏل سردار گل حسن شاهه گهوت قدس سره جن، جي هن ڪائنات لاءِ بالڪل هدايت جو سچ هٿاءِ تاريخ ۲۶ ذي القعد ۱۴۰۲ھ مطابق ۱۵ سيپٽمبر ۱۹۸۲ع اربع ڏينهن شام ۳ بجي ۵-ن دنيا تان وصال ڪرڻ فرمايو. کين کي ٻئي ڏينهن ۲۷ ذي القعد ۱۴۰۲ھ تي لواري شريف ۾ روضه مبارڪ حضرت سلطان الاولياءِ قدس سره ۾ دروازي سان لڳ اوڀر طرف ۾ جاءِ ڏني وئي.

پاڻ ظاهر جو اسان جي اکين کان اوجھل ٿي ويا آهن مگر سندن قرب واريون ڪچهريون، هدايت واريون گفتارون اڄ به ڪنن ۾ گونجي رهيون آهن ۽ سندن تصور پاڪ تا ابد اسان جي ذهنن ۽ قلوبن تي چٽيل رهندو. آمين ثم آمين.

هن وقت درگاهه لواري شريف جي مسند پاڪ تي حضرت قبله پير فيض محمد سائين جن جلوه افروز آهن، جي حضرت پير بادشاهه قدس سره جن ۽ حضرت پير خواجه احمد زمان قدس سره جن ۽ مالڪ سلطان الاولياءِ قدس سره جن جي سلفن مبارڪن جي ڏنل تعليم کي عام ڪرڻ ۽ جماعت، ناجيه لواري شريف جي حالت کي بينوي خواهه، آخروي بهتري ۽ سداري لاءِ ۽ انسان ذات جي عام پلائي، امن و آشتي ۽ اسلام جي فروغ لاءِ ڏينهن رات ڪوشاڻ آهن.

شال اسان جماعت ناجيه لواري شريف کي الله پاڪ هدايت بخشي جو اسان پنهنجي مرشد ڪريم آقا پير بادشاهه وڏل سردار گل حسن شاهه قدس سره جن جي وصيت مبارڪ

تي سختي سان عمل ڪندي موجوده سجاد نشين درگاه لواري
 شريف حضرت قبله پير فيض محمد جن جا سچا ۽ وفادار
 مرید ٿي رهون ۽ آقا پير بادشاهه قدس سره جن جي دشمنن،
 جن سچي حياتي ۾ ڪو ڪم به ڪين سگه ۽ آرام سان وهن نه
 ڏنن، کان هميشه قطع تعلق رهون - آمين .

اڄ پڻ اڪڙين سچن پنهنجا ساريا
 ڳال تان ڳوڙهن جون بوندون بس نه ڪن
 سنڌي ڪو پرين لوڪ ڏٺي نه ٿي .
 (شاهه عبداللطيف ڀٽائي رح)

هن مقالي جي تياري ۾ هيٺين ڪتابن تان مدد ورتي وئي .

- (۱) لواري جا لال محمد پناه قرڙو
- (۲) پير بادشاهه لواري شريف عبدالعزيز لانگهه
- (۳) پير بادشاهه لواري شريف جلد ٻيو شرف الدين جوڻيجه
- (۴) اردو مختصر تذڪره اوليا مشائخ لواري شريف
 محمد حنيف مهر ڪاچيلوي

قرب واريون ڪچهريون

* گلاڳو فقير ميمڻ مديني واري بادشاهه جي وقت جو هو. ڳالهه ڪندو هو ته مون چار بادشاهه ڪريم ڏنا آهن. مديني وارو شاهه، مڪي وارو شاهه، حضرت امام العارفين ۽ حضرت پير بادشاهه. حضرت پير بادشاهه جن جڏهن ننڍا هئا ته کين ڪڍي گهمائيندو هوس. پاڻ ڪريم گلاب جا گل ڪڍي منهنجي وات ۾ وجهندا هئا ته ڪاهه. آءٌ چونڌو هوس ته گلاڳو غلام گل حسن جو گلاب جا گل ڪاڍي.

* پاڻ حضرت جن جڏهن مسند پاڪ تي ويٺا ته اهو زمانو انگريزن جي دؤر حڪومت جو هو. پاڻ فرمايائون ته اسان ديوان حافظ تي فال وڌي ته انگريز هن ملڪ ۾ رهندا يا هليا ويندا. ۽ فال ۾ جيڪو شعر نڪتو تنهن جي معنيٰ اها هئي ته ”اسان هن ملڪ کي گهڻو آزمايو هاڻي تيز وڙهي واپس وڃون ٿا.“ پوءِ ٿيو به ائين جو جلدئي انگريز ملڪ ڇڏي ويا.

* پاڻ فرمايائون ته ڪوبه شخص دل جي سچي عقيدتي سان دعا گهرندو ته ان کي فائدو ٿيندو، باقي جنهن ماڻهوءَ کي اولياءَ الله تي ايمان ٿي نه هوندو، ان کي فائدو ڪونه ٿيندو. هڪ دفعي پاڻ فرمايائون ته اخبار ۾ آيو آهي ته حيدرآباد جي پاسي بن چئن پاڻ ۾ ماڻهي ڪئي. هڪڙي بنهنجي

پيڻ ٻڙي کي پرڻائي ڏني ۽ ان جي پيڻ پاڻ پرڻيو. هي ٻڙي زال مڙس پاڻ ۾ نه ٺهيا ۽ هن جي زال وڃي ماڻهن ۾ ويئي. ماڻهن هن کي اڪسايو ته پيڻ به ويئي ۽ زال به ويئي، ان تي ڪاوڙ آيس سو بندوق کڻي زال جي گهر ويو، پيڻ کي به ماريائين ۽ زال کي به ۽ هاڻي پاڻ ڦاٽي چڙهي ويندو. اهو مثال ڏيئي فرمايائون ته بدعي جو اهو نتيجو آهي.

* سندن حڪم هوندو هو ته اگر منهنجي ٻاهر وڃڻ کان پوءِ ڪو بيمار اچي وڃي يا ڪو ملازم بيمار ٿي پوي ته ان جو فوراً علاج ڪرايو وڃي. منهنجي حڪم لاءِ نه ترسندا. اهڙو حڪمي حرامي مون کي نه گهرجي جيڪو منهنجي حڪم جي انتظار ۾ ويٺو هجي ۽ ماڻهو ڀلي مري وڃي.

* ڪنهن به ماڻهو جي غلطي ٿي يا ڪو بي واهبي ڪم ٿيو ته ان جي پوري پوري تحقيقات ڪندا هئا. ڪو معافي جو عرض ڪندو هو ته فرمائيندا هئا ته معافي جي ڳالهه مون وٽ نه آهي، آءٌ پوري پوري تحقيقات ڪندس ته ائين چو ٿيو.

* حضرت جن پوشاڪ سادي پائيندا هئا. گرمي ۾ به ڪوٽ پائي ٻاهر نڪرندا هئا. فرمائيندا هئا ته مون ڪسي گرمي محسوس ڪانه ٿئي ٿي. گرمي ۾ به گرم ڪپڙا پائي ٻاهر نڪرندا هئا، پوءِ ڀلي منجهند جو وقت هجي.

* پاڻ فرمايائون ته اسان جي جماعت ۾ اڳي ڏاڍي غربت هئي. پوءِ ڪڏڙي وارن جو مثال ڏيئي فرمايائون ته جڏهن لواري شريف ايندا هئا ته زيور گروي رکي ايندا هئا. مگر هينئر ٿڌي جي مهرباني سان آسودا آهن.

* پاڻ فرمايائون ته هڪ درويش اک کان ڪاڻو هو، وات

وٺيون پٽي ويسو، ته ڏنائين ته هڪ شخص مينهن جـون
 اڪيون ٻڌيو بيٺو آهي. درويش پڇيس ته مينهن جون اڪيون
 ڇو ٻڌيون آهن؟ چيائين ته مينهن هميشه پاڏا ڏيندي آهي.
 تنهن ڪري اڪيون ٻڌيون آهن ته پاڏو ڏئي ته اهو ڪڍي
 وري وڃ پٺيان ڏيندوسانس ۽ پاڏو وڪرو ڪندس. درويش
 مينهن جي پرسان بيهي اڪيون بند ڪري پوءِ هن شخص
 کي چيو ته مينهن وڃ ڏيندي. اڪيون کولي ڇڏيو. هن
 درويش جو چوڻ مڃيو ۽ اڪيون کولسي ڇڏيون. درويش
 اڳتي روانو ٿي وري واپس وريو ۽ ان شخص کي چيائين
 ”ڪاٿي ڪون ڇا ڪوڙا ڪينس، وڃ ڪر ڇا پاڏا ڏئس“
 وري اڪيون ٻڌي ڇڏيس. اهو مثال ڏئي پاڻ فرمائڻون
 ته ”تقدير ڦري وئي. تنهن ڪري واس آ—و ۽ اڪيون
 ٻڌرايائيس.“

* پاڻ فرمائڻون ته لواري شريف ۾ جاندهه وارو پٿر جيڪو
 آهي سو ٽيپو سلطان پنهنجي مرشد کي ڏنو هو. ٽيپو
 سلطان جو مرشد لاري شريف جو مرشد هو. جنهن اهو
 پٿر پنهنجي مرشد کي ڏنو جيڪو مڪان شريف ۾
 موجود آهي.

* ۷ جولاءِ تي سنڌ اسيمبلي صوبو سنڌ سنڌي زبان جو بل
 پاس ڪيو. جنهن تي فساد ٿي پيا. گورنمنٽ قلم ۱۲۴ ۽
 ڪرڻو لڳايو. جنهن ڪري پاڻ بنگلي شريف جي حفاظت
 لاءِ مجاهد لواري شريف ۽ ناضي احمد مان گهرايا هئا.
 تنهن ڪري پاڻ جمادي الآخر ۱۳۹۲ واري چوٿين مبارڪ
 بنگلي پاڪ تي سلهاڻي. چوٿين مبارڪ کان پوءِ حمايت
 کي هٿ مبارڪ به ڏنائون.

* پاڻ فرمائڻون ته اسان جي والد جي وقت ۾ ڪو ماڻهو

لواري شريف آيو هو، جنهن ڳالهه ڪئي ته لواري شريف
جو شهر ڦٽي وري نئين سر آباد ٿيندو. اها ڳالهه اسان جي
مسي جي حدس ڀريل ٻڌائي.

تڪڙو ڏهن ورهين تائين ”لاشق اسان جي جماعت ۾ ڪو
سڙو آهي؟“ بدران عرض ڪيو ”علم سڙو مالڪ جي ڏي
مهر ڏئي آهي جو ڪو جماعت ڀارو پنهنجو نه آهي.“

تڪڙو ڏهن ڏينهن کان پوءِ ڪي مشق واري ٿي هي لفظ مبارڪ
ٿي.

سڙو مالڪ مست و ما غريبان حال مست،
خوب زيبان ناز مست و عاشقان ددار مست.

هينئر و حبين ساري

سنڌ ڌرتي ڇو نه ناز ڪري نه سندس مٿان ان هسني
ديرو دمايو، جهن جي اچڻ سان هن ڌرتي جي رهواسين کي
روحاني تعليم ۽ تصوف جو درس مليو. هور ۽ ٿم تاريخ ان
ڳالهه جي شاهد آهي ته سنڌ ۾ اسلام جي آمد سان هتي
درويشن ۽ بزرگن پنهنجون درسگاهون کوليون ۽ هن تصوف
جي پرچار ٿيڻ لڳي. انهي سلسلي کي وڌ ۾ وڌ، غرض حضرت
سلطان الاولياءَ خواجه محمد زمان صديقي نقشبندي قدس سره جن
جي زماني ۾ آيو. نه صرف اهو زمانو اڪم اهو سلسلو خداوند
ڪريم جي منشا مطابق هلندو رهيو تانجو هن دنيا ۾ اهڙي
هستي قدم مبارڪ رکيو. جن جي اچڻ سان سنڌ ڌرتي جيڪو
به ناز ڪري اهو بجا ٿيندو. اها هستي هئي حضرت پير بادشاه
خواجه گل حسن نقشبندي جن جي.

پاڻ ۱۳ شعبان المعظم ۱۳۲۰ھ بروز اچر شمار جو لوازي
شريف ۾ تولد ٿيا. سندن زندگي مبارڪ جو احوال مختلف
ڪتابن توڙي رسالن ۽ اخبارن ۾ اچي چڪو آهي. تنهن ڪري
آڻ هتي صرف ان رمزن جو ذڪر ڪندس جن جو مسڪين
مشاهدو ڪيو.

هڪ وقت جي ڳالهه آهي ته اسان جي ڳوٺ ۾ اچي
جانورن جي بيماري پئي. ڪجهه ماڻهن جون مينهنون ان بيماري
۾ ضايع ٿي ويون. آخرڪار ڳوٺ مان ڪنهن ماڻهو ماڻ کي

پڙهندڙ، جنهن کي ”منگي“ چوندا هئا، آندو ويو. ڳوٺ جي تقريباً سڀني ماڻهن پنهنجا پنهنجا واڙا پڙهايا، مگر منهنجي والد صاحب منگي کي چيو ته ”آءُ مال جو واڙو ڪونه پڙهائيندس. ڇاڪاڻ جو مون وٽ ڪابه بيماري ڪانه ايندي.“ انهي پڙهندڙ منگي کيس چيو ”جيڪڏهن تون واڙو نه پڙهائيندين ته پوءِ تنهنجو مال هري ويندو، تنهن ڪري اسان فقيرن کان واڙو پڙهايو ته بيماري نه ايندي ۽ اسان مند هڻي وينداسين.“ ڳوٺ وارن به والد صاحب کي گهڻو چيو ته ”اجايو چريو نه، تي فتير کي در ڦان نه موٽائي.“ آخرڪار منهنجي والد ماڻهن کي چيو ته ”منهنجو واڙو پير بادشاه پڙهي ڇڏيو آهي. وڌيڪ ڪنهن کان پڙهائڻ جي ڪابه ضرورت ڪانهي.“ انهن لفظن تي ان منگي کي چڙ لڳي ۽ ڪجهه چوندو هليو ويو. قدرت خدا جي سان ڪجهه ڏينهن بعد اسان جي هڪ مينهن بيمار ٿي پئي ۽ آخرڪار رات ٿي اها مري وئي. منهنجي والد کي اها خبر پئي ته سندس دل کي ڏاڍو صدمو پهتو ۽ ڏاڍو ملول ٿي ويو ته صبحاڻي ڳوٺ وارا چوندا ته واڙو پڙهائي ها ته مينهن نه مري ها. اهو پڻ چوندا ته منگي کي ناراض ڪيائين تڏهن مينهن مري وئي. پوءِ انهي ڳڻتي جي ڪري ننڊ نه پئي آيس ۽ لواري شريف ڏانهن منهن ڪيو ويٺو هو. آخرڪار مراقبي ۾ ويٺي وئي کيس ننڊ اچي وئي. اڪ ان وقت کيس جڏهن سندس پيءُ يعني منهنجي چاچي کيس سڏ ڪيا ۽ چيائين ”اٿي مٿي مينهن پڌ“ ۽ اها مينهن جيڪا نه صرف جيئري ٿي پر بيماري مان به اٿي وئي آهي ۽ وڃي چاچي جن جي گهران گاهه کائڻ لڳي. صبح جو ان واقعي جو ذڪر ڪندي منهنجي والد ٻڌايو ته ”مينهن جي مري وڃڻ ڪري آءُ گهڻو اداس ٿيس، سوچيم ته هي واقعو ماڻهو ٻڌندا ته ٿو ڪون ۽ چيرون ڪندا ته هاڻي ڪيڏانهن ويو تنهنجو مرشد جيڪو تنهنجي مينهن به نه بچائي سگهيو. انهي ويچار ۾ مرشد ڪريم ڏانهن

متوجه ٿي عرض ڪيم ته مون کي مينهن جيئري ڪري ڏي
 نه ته ماڻهو مون کي مهڻا ۽ طعنا ڏيندا، ۽ ڏک وچسان ائين
 به چئي رهيو هوس ته جيڪڏهن تو ۾ طاقت آهي ته ڏيکار ۽
 مينهن جيئري ڪر. ان وقت منهنجون اکيون ٻوٽيل هيون پر
 ڪنن سان ڪنهن شخصيت جي اچڻ جو آواز ٿيو ۽ ائين
 محسوس ڪيم ته ڪو ماڻهو منهنجي پيسان ڏکڻ طرف يعني
 منهنجي گهر جي ڪوئي ڏانهن لنگهي ويو. دل ٿي دل ۾
 سوچيم ته اهو منهنجو مرشد هوندو جيڪو وڃي منهنجي مري
 ويل مينهن اٿاريندو. سبحان الله ٿيو به ائين، بيماري ۾ مري
 ويل مينهن ڪيئن نه صرف جيئري ٿي پئي پر ايتري طاقت
 مليس جو اٿي پنڌ ڪري گهر مان نڪري پئي گهر وڃي
 انهن جو گاهه کاڌائين.

هڪ دفعي جي گالهه آهي ته اسان جي گهٽ ۾ پاڻي
 جي سلسلي ۾ جهڳڙو ٿي پيو. هڪ ڌر ۾ منهنجا ويجهه عزيز
 جيڪي سڀ جماعت ناجيه سان تعلق رکندڙ آهن، هئا ۽ ٻي
 ڌر ۾ ابڙا ذات جا هئا جن ۾ به ٿي چڻا جماعت سان تعلق
 رکندڙ هئا. ان جهڳڙي ۾ بنا ڪنهن رنڊڪ جي ڪهاڙين ۽
 لئين جو استعمال، ٻنهي ڌرين طرفان ٿيو. مگر قدرت جو اهڙو
 ڪرشمو جو ٻنهي طرف وارن جماعت جو ڪو جاني نقصان
 نه ٿيو، ڪنهن کي هڪ ڌڪ يا رهند به ڪانه آئي. حالانڪ
 ابڙن ڏسي وائسي ڌڪ پئي هنيو. انهن وت هڪ ريوالور به هو
 مگر انهي مان ڪو فائدو نه ٿيو. انهي واقعي جو اطلاع جڏهن
 مون وت پهتو ته مون هڪدم حضرت پير بادشاهه قدس سره
 جن کي عرض ڪيو ۽ کين دعا لاه گهڻو چيم. پاڻ فرمايائون
 ”مالڪ سائين خير ڪندو“ ۽ پوءِ ٿيو به ائين ۽ سنت ٿي
 همراه اسان جا ڪورٽ مان آزاد ٿي آيا.

مطلب ته لواري جي سرڪار جي هر هڪ مسدس سر

حون پنهنجي پنهنجي زماني ۾ جماعت جي مٿان انٽريون ته نوازشون رهيون جنهن جو ڪو شمار ناهي. جڏهن حضرت قاضي احمد دمائي رحمة الله عليه جن جيڪي حضرت سلطان الاولياءِ فليس سره جن جي وڏن ۽ مقرب اصحابن منجهان هو، تنهن حج تي ويندي، موڪلائڻ مهل پڇيو ته ”قبلا مرشد ڪڏهن ڪم ايندو آهي؟“ تنهن تي پاڻ جواب ۾ فرمايائون ته ”دنيا ۾، قبر ۾، حشر ۾.“

اهڙي طرح سڄو مرشد اهو آهي جو پنهنجي هر مرید کي هر تڪليف ۾ ان جي مدد ۽ رهبري ڪري، ۽ اسان تي اهو لازم آهي ته جيترو ٿي سگهي ان مرشد ڪامل جي تعريف ۽ تعظيم ڪيون.

انسانیت کے علمبردار

دولت کی ریس، نفسا نفسی اور اسکے باعث ذہنی خلفشار اور تھوٹی اتانیت۔ یہ وہ نمایاں باتیں ہیں جو کسی قوم کی زوال پذیری کی جانب نشاندہی کرتی ہیں اور ان اوصاف کے حامل معاشرے میں انسان دوست اور اعلیٰ اخلاق رکھنے والے نبوت محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے حقیقی وارثوں کو کئی پردوں میں چھپا دیا جاتا ہے۔ اور اپنے اعمال کے باعث تباہیوں اور بربادیوں کو دیکھ لیتی ہیں اور پھر توبہ کا خیال آتا ہے تو پھر ایسی ہستیوں پر سے پردوں کو ہٹایا جاتا ہے اور ان کا فیض حاصل کر کے امن و آشتی کا دور آتا ہے۔

ہمارے معاشرے میں یہ ہستیاں بھی اب کئی پردوں میں چھپا دی گئی ہیں اور معزز و معتبر وہ شخصیتیں ہیں جو CURRUPT بیوروکریسی سے ہوں یا ان سے تعلق رکھتی ہوں۔ اپنے غریب اور ناخواندہ عوام کے بل بوتے پر گندگی سیاست میں گھسی ہوئی ہوں۔ یہاں رواج ہے دوستی اور تعلقات بڑھانے کا انہی شخصیتوں سے PATER اور بڑی بڑی کوٹھیوں کے بغیر کسی کو معزز اور معتبر نہیں سمجھا جاتا۔ مگر اللہ کی رحمت اور عنایت ہے ان پر کہ جن لوگوں کو اعلیٰ اخلاق اور نبوت محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے حقیقی وارثوں سے تعلق میسر ہوتا ہے۔ اور ان کا دیدار اور ان کی حاضری خدا کی عنایتوں میں سے ایک بڑی عنایت ہوتی ہے۔ مالک رحیم و کریم کا بشمار شکر مہربانی نوازش اور عنایتیں ہیں کہ اس دور پر آشوب میں اس بندہ گناہ گار و عاجز کو ایک عظیم الشان ہستی کے مرید ہونے کا شرف نصیب ہوا الحمد للہ

آپ یعنی حضرت پیر گل حسن قدس سرہ کے اعلیٰ اخلاق، بزرگی، شرافت اور دیگر اعلیٰ ترین اوصاف کے بارے میں ہر کس و ناکس کی زبان سے سنا جاسکتا ہے۔ مگر جس چیز کی اہمیت میرے نزدیک سب سے زیادہ ہے وہ ہے ان کی وہ عملی تعلیم اور نصیحتیں، جو انسان کے دل سے احساسِ محرومی کو ختم کرتی ہیں اور مایوسی کے چنگل سے آزاد کراتی ہیں۔

آپ سے ملنے والے ہر شخص پر یہ غنایت عام ہوتی تھی۔ دراصل بات یہ ہے کہ آپ قدس سرہ کے ایک کزن نخلی و دولت اور دنیا کی ہوس میں آکر آپ کی سادگی اور گندی سیاست سے دور رہنے کی پالیسی کو آپ کی کمزوری سمجھتے ہوئے آپ کو مکاری چالاکی، عیاری اور ظالمانہ اقدامات کے ذریعے بے انتہا تکالیف پہنچائیں اور سلطان الاولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہ کی امانت میں خیانت کی ناپاک کوشش کی۔ اگر آپ چاہتے تو اپنی لاکھوں کروڑوں کی جائیداد اور اپنے ہزاروں جان نثاروں کی خدمات EXPLOIT کرتے ہوئے ایک کزن کی طرح بلکہ اس کو بھی پیچھے چھوڑتے ہوئے دنیاوی شان و شوکت اور سیاسی مفادات حاصل کرنے میں سرفہرست ہو سکتے تھے۔ مگر آپ قدس سرہ نے اس امانت کو بچانے کے لیے شدید ترین مخالفت، تکالیف اور اذیتیں برداشت کیں۔ اور صالحین اور شہداء کی طرح اپنے اصولوں پر ڈٹے رہے اور ایک مجسم مثال بن گئے، اپنے ملنے والوں کے لیے کہ جس سے ان کے اندر بھی مشکل حالات سے نبرد آزما ہونے کا حوصلہ پیدا ہوا۔

بے شک اگر خداوندِ قدوس ایسی ہستیاں پیدا نہ فرمائے تو اس کی رحمت کی نشانیاں کیسے قائم رہیں۔

علمائے سوکی سازشوں سے اور ان کے ظلم اور سیاسی طاقت کے غرور نے ۱۹۳۷ء میں لواری شریف کے ایک خاص عرس مبارک پر پابندی لگا دی۔ مریدین آپ کے پاس آکر عرض کرتے تھے کہ قبیلہ ہماری جان آپ کے لئے حاضر ہے ہمیں حکم کیجئے ہم اسی قانون کے خلاف سڑکوں پر نکل کر تحریک چلائیں گے "مگر اس کے باوجود کہ علماء اہلسنت کے سو فی صدی متفقہ فیصلے کہ یہ پابندی ناجائز ہے آپ نے اس قسم کی تحریک چلانے کی کبھی بھی اجازت نہیں دی اور انتہائی سختی سے اپنے مریدین کو کنٹرول کیا۔ مگر ساری عمر قانون کی حد میں رہتے ہوئے اپنی کوششیں جاری رکھیں اور اس مکار دنیا دار کرن کے ہر وار کو ناکام بنا دیا۔ اور اسلام کی صحیح روح یعنی صبر و بردباری، ایمان کامل، حق پرستی اور تقویٰ پر قائم رہے۔

درحقیقت وہ سمجھداروں کے نزدیک بے حد عظیم المرتبت ہستی تھیں۔ کروڑوں کی جائیدادیں اور دولت، ہزاروں چاہنے والے اور جان نثار مریدین، سندھ کی ایک عظیم ترین گڈی کی سجادہ نشینی انہوں نے کسی بھی چیز کو EXPLOIT نہیں کیا۔ وہ کئی دوسری باتوں میں نہ صرف ایک منفرد مثال رکھتے ہیں بلکہ ان جیسے BACK GROUND رکھنے والے تمام کی تمام ہستیوں میں وہ منفرد مقام رکھتے ہیں۔ ایک عام غریب انسان بھی جو لباس با آسانی AFFORD کر سکتا ہو آپ نے اس سے بھی کسم قیمت لباس زیب تن کیا۔ طعام و رہائش میں بھی سادگی کی اور کم خرچی کی مثال تھے۔ مگر بلا مبالغہ سیکڑوں غریب لوگ روزانہ (بلا ناغہ) ان کے گھر پر کھانا کھاتے تھے، منہگاتریں انگریزی علاج کرواتے تھے تعلیم و سماجی بہبود کے لئے لاکھوں روپے حاصل کرتے تھے۔ قرض منہ وصول کرتے تھے، حتیٰ کہ ان کے گھر سے ٹیوشن تک کی فیسیں ادا کی

جاتی تھیں۔

آپ قدس سرہ کی حاضری سے یہ بات طے شدہ ہے کہ ہر شخص روحانی فیض حاصل کرتا تھا۔ مگر کوئی شخص جب ان کی حاضری سے اٹھ کر آتا تو اس میں ایک جذبہ پیدا ہوتا تھا حالات کا مقابلہ کرنے کا۔ اسلامی اصولوں کی حقانیت کو ماننے کا۔ سچ کیا ہے؟ اس کو سمجھنے کا اور غلط اور صحیح کو سمجھنے کا۔

مختصر یہ کہ یہاں سے حقیقتاً خالی ہاتھ کوئی نہیں جاسکتا۔ مگر افسوس اُن پر، جو ناشکرے ہیں۔

صاحب درگاہ لواری شریف کا قول ہے کہ:

”ان کے گدی قیامت تک قائم رہے گی“

سو جن کے نصیب میں خدا کی رحمت نکھی ہوگی سو یہاں سے تا قیامت فیض حاصل کرتے رہیں گے۔ سبحان اللہ

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

پنهنجي ڀاران

مهربان ڦارئين ڪرام،

گذريل ڇهن سالن کان وٺي هر سال ”نشأت پبليڪيشن“ حضرت پير بادشاهه قدس سره جن جي عرس مبارڪ جي موقعي تي هڪ سو ڪڙي ڪتاب ”پير بادشاهه“ جي صورت ۾ پيش ڪندي رهي آهي ۽ هر سال جيان هن سال پڻ توهان کي ان موقعي تي حضرت جن جي نئين تحريرن، ارشادات، پيغامات ۽ سوانح حيات تي مشتمل ڪتاب ”پير بادشاهه يا گو ستون“ پيش ڪري رهي آهي.

بظاهر هن ڪتاب پاڪ جي ترتيب ڏيڻ جو سهرو منهنجي حصي ۾ آيو آهي. مگر حقيقت اها آهي ته انهيءَ ۾ منهنجو ڪوئي ڪمال نه آهي. آءٌ ته گهڻو ئي ڀڳس ۽ لڪس، نتايم ستايم مگر قدرت زبردستي جهلي اهو انعام کڻي منهنجي جهوليءَ ۾ وڌو.

جيئن حضرت عمر رضي الله عنه آيو ته حضور اڪرم ﷺ جن جو دشمن بنجي پئي، مگر حضور جن دعا گهري کيس مسلمان ڪرايو ۽ فاروق اعظم جي لقب سان نوازي ڇڏيو، تيئن آءٌ به پڄڻ تي ۽ پير بادشاهه جهڻ تي، نيٺ زوري جهلي کڻي اهو نيڪ ڪم مون کان ورتائين ۽ ڪتاب ”پير بادشاهه“ جي مرتب جي لقب سان نوازيائين. اهو لقب ڪا معمولي ڳالهه نه آهي، ڇاڪاڻ ته ڪنهن ڪامل هستي تي لکڻ (۽ پڙهڻ) حقيقت ۾ نجات جو ذريعو آهي ۽ اگر اها هستي وري هجي پير بادشاهه پوءِ ته ”سون تي سهاڳ“ وارو ڪم ٿيو پوي.

اسان هن ڪتاب ۾ اهڙي مواد پيش ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي جنهن ۾ حضرت جن جا ارشادات يا ڪي خاص عمل يا هدايات جيئن جو تيئن بنا ڪنهن اضافي تبصري جي پيش ڪيل هجن. جنهن جي هڪ جهاک توهان کي محترم لائق جي مضمون ۾ نظر آئي هوندي. اسين توهان صاحبين

ڪي به گذارش ڪنداسين ته توهان به اهڙين ڪچهرين وغيره جو تفصيل، جيڪي توهان جون حضرت جن سان ٿيون هجن، اسان کي لکي موڪليندا ته جيئن انهن کي چپاڻي هيٺ آڻي هر خاص و عام تائين سندن هدايات پهچائي سگهجن.

انسان ته خاطي آهي ئي پر آءٌ ته خطائن جو پندار؛ لهنذا لازمي طور تي هن ڪتاب ۾ به ڪي ڪوتاهيون سرزد ٿيون هونديون. مگر اميد ته توهان مون کي هرگز هرگز معاف نه ڪندا بلڪه مون کي انهن جي نشاندهي ڪرائيندا ۽ ان جي درستين کان پڻ آگاهه ڪندا ته جيئن آئينده پنهنجي عمل کي سداري سگهان.

پنهنجي انهن سچن جي شڪريه ادائيگي کان سواءِ هن گذارش کي ان پورو ٿو سمجهان جن مون کي هن انعام ڏيارڻ ۾ منهنجو هٿ وندايو. خاص طور تي جناب مير مقبول احمد ٽالپر نگران نشات، جن مون کي نيڪ مشورن ۽ ڪتاب پاڪ لاءِ مهاڳ سان نوازيو ۽ مهربان لکندڙن جو، جن مضامين عنايت ڪيا ۽ وڏا وڙ پاءُ خدا بخش ارباب صاحب جا جنهن هر ويل، ارادي کان ارادي جي تڪميل تائين ساٿ ڏنو. حالانڪ پاڻ تسليم گهڻو مصروف هو. انهيءَ دوران سندس پاءُ جي شادي هئي ۽ بي. اي جا امتحان هلي رهيا هئس.

مرشد ڪريم پير فيض رحمته الله عليه نقشبندي، موجوده سجاده نشين درگاه لواري شريف جا ٿورا ۽ احسان لاهڻ ۽ گائڻ ته ڇا پر گهڻن کان به گهڻا آهن، جنهن قدم قدم تي منهنجي رهنمائي ڪئي آهي. اگر سندن مهرباني شامل حال نه هجي ها ته جيڪر آءٌ هن نعمت کان محروم هجان ها.

ٿورا نه ٿورا مون تي ماروئڙن جا.

خاڪسار

احسان گل ڏاهري

گورن

پیر بادشاہ لوارہ شریف

پاگو ستون

نشانی
پبلیکیشن